

Mina drömmars Lilla Aurora

Barnkultur och dess utveckling tillsammans med målgruppen

Nina Rikberg

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Kulturproducentskap
Identifikationsnummer:	5716
Författare:	Nina Rikberg
Arbetets namn:	Mina drömmars Lilla Aurora - Barnkultur och dess utveckling tillsammans med målgruppen
Handledare (Arcada):	Elisabeth Öhman
Uppdragsgivare:	Esbo stad, kultur- och evenemangstjänster, Johanna Vepsä
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete är en undersökning om vad barn och barnfamiljer önskar sig av Barnkulturcentret Lilla Auroras program i framtiden. Målsättningen är att utforska hur man kan utveckla barnkultur tillsammans med målgruppen. Syftet är att resultatet skall kunna användas eller vidareutvecklas av aktörer inom kulturfältet. Den teoretiska referensramen handlar om barnkultur med exempel från både Finland och Sverige. Ämnen som tas upp är barnkulturens historia, olika konstgrenar, media, finansiering av barnkultur och kort om produktutveckling i allmänhet och mer specifikt för barn. De tre största källorna är Laulajainen m.fl., Sörenson samt Johansson & Karlsson. Undersökningen görs i form av kvalitativa gruppintervjuer med tre daghemsgrupper samt med en grupp föräldrar som besöker familjekaféet på Lilla Aurora. Dessutom görs egna observationer under hösten 2015 och våren 2016. Från undersökningen framgår att barnen tycker om att leka. De tycker även mer om att aktivt delta än att passivt följa med. Det verkar som om barnen tyckte att det bästa det varit med om har varit musikrelaterat. Barnen önskar i framtiden att få uppträda och spela teater på Lilla Aurora. Föräldrarna var i stort sett nöjda medutbudet på Lilla Aurora men önskade regelbundna program samt program kvällstid. På basen av undersökningen kan vissa utvecklingsförslag tas fram som att utveckla barnens egen kultur och möjlighet till lek. Dessutom kunde det vara värt att ha ett programutbud som i större grad aktiverar barnen.</p>	
Nyckelord:	Barnkultur, kultur, barn, utveckling, Lilla Aurora, barnkulturcentrum, Esbo stad
Sidantal:	86
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	27.5.2016

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Arts Management
Identification number:	5716
Author:	Nina Rikberg
Title:	Pikku-Aurora of my dreams – Culture for children and its development with the target group
Supervisor (Arcada):	Elisabeth Öhman
Commissioned by:	City of Espoo, Johanna Vepsä
<p>Abstract:</p> <p>This thesis is a study of what children and families hope to see and experience in Pikku-Aurora in the future. The aim is to study how children's culture could be developed together with the target audience. The purpose with the thesis is that the result could be used or further developed by actors on the cultural field. The theoretical reference consists of children's culture with examples from Finland and Sweden. The main subjects are history of children's culture, different cultural fields, media, finance and product development. The three biggest sources are Laulajainen et al., Sörenson and Johansson & Karlsson. The study is qualitative with interviews with three kindergarten groups and one group of parents who visit the family café in Pikku-Aurora. Additionally some own observations are made during the autumn 2015 and spring 2016. The study shows that children like to play. They like to be active more than just passively follow for instance a performance. It seems that the best thing the children have been experienced is related to music. In the future the children want to perform and act in Pikku-Aurora. The parents were mostly satisfied with the program but they hoped for more regular programs and program during the evenings. Based on the study there are some suggestions for development. One is to focus on the children's own culture and play. Furthermore it would be worth to have program that activates children more.</p>	
Keywords:	Children's culture, culture, children, development, Pikku-Aurora, cultural center, city of Espoo
Number of pages:	86
Language:	Swedish
Date of acceptance:	27.5.2016

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Kulttuurituotanto
Tunnistenumero:	
Tekijä:	Nina Rikberg
Työn nimi:	Unelmien Pikku-Aurora – Lastenkulttuuria ja sen kehittäminen yhdessä kohderyhmän kanssa
Työn ohjaaja (Arcada):	Elisabeth Öhman
Toimeksiantaja:	Espoon kaupunki, tapahtuma- ja kulttuuripalvelut, Johanna Vepsä
<p>Tiivistelmä: Tämä lopputyö on tutkimus siitä, mitä lapset ja lapsiperheet toivovat Pikku-Auroran ohjelmasta tulevaisuudessa. Tavoite on tutkia miten lastenkulttuuria voi kehittää yhdessä kohderyhmän kanssa. Tarkoitus on, että kulttuurialan toimijat voivat käyttää tuloksia työssään tai kehittää niitä eteenpäin. Teoria käsittelee lastenkulttuuria ja esimerkit ovat Suomesta ja Ruotsista. Aiheita, joita käsitellään, ovat lastenkulttuurin historia, eri taitteenlajit, media, rahoitus ja tuotekehitys. Tärkeimmät lähteet ovat Laulajainen ym., Sörenson sekä Johansson & Karlsson. Tutkimus tehdään kvalitatiivisina ryhmähaastatteluinä kolmen päiväkotiryhmän kanssa sekä yhden aikuisryhmän kanssa, joka käy Pikku-Auroran perhekahvilassa. Lisäksi tehdään omia havaintoja syksyllä 2015 ja keväällä 2016. Tutkimuksesta käy ilmi, että lapset pitävät leikkimisestä. He ovat mieluummin aktiivisesti mukana kuin seuraavat passiivisesti sivusta. Vaikuttaa siltä, että lapset ovat kokeneet musiikkitapahtumat kaikkein mieluisimpina. Lapset toivovat, että he saisivat tulevaisuudessa esiintyä ja näytellä Pikku-Aurorassa. Vanhemmat olivat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä ohjelmaan mutta toivoivat säännöllisyyttä ja ohjelmaa myös iltaisin. Tutkimuksen perusteella voi mainita muutaman kehitysehdotuksen, kuten lasten oman kulttuurin ja leikin kehittämisen. Kannattaisi myös järjestää ohjelmaa, joka aktivoi lapsia enemmän.</p>	
Avainsanat:	Lapsikulttuuri, lapset, kulttuuri, kehittäminen, Pikku-Aurora, lastenkulttuurikeskus, Espoon kaupunki
Sivumäärä:	86
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	27.5.2016

INNEHÅLL

1	Inledning.....	7
1.1	Bakgrund	8
1.2	Problemställning	8
1.3	Syfte, målsättning och avgränsning	9
1.4	Metod och teoretisk referensram.....	9
1.5	Definitioner	9
2	Barnkultur	11
2.1	Barn och barndom	12
2.2	Historia	13
2.3	Konstpedagogik.....	15
2.4	Musik	16
2.5	Böcker och sagor.....	19
2.6	Filmer.....	22
2.7	Teater	23
2.7.1	<i>Barnteaterns historia i Finland</i>	25
2.7.2	<i>Dockteater</i>	26
2.8	Media i barnfamiljer	27
2.9	Barnkultur idag	30
2.10	Finansiering av barnkultur	32
2.11	Produktutveckling	34
3	Metoddiskussion	40
3.1	Val av undersökningsmetod	40
3.2	Frågorna och respondenterna.....	41
3.3	Genomförande av undersökningen	42
4	Resultatredovisning	42
4.1	Intervjuerna med barnen	42
4.2	Intervjuerna med vuxna.....	46
4.3	Egna observationer	48
5	Diskussion	48
6	Avslutning.....	56
6.1	Utvecklingsförslag	56
6.2	Fortsatt forskning.....	57
6.3	Utmaningar	58

6.4 Slutord	58
Källor	60
BILAGA 1. Frågorna.....	63
BILAGA 2. Intervju med daghem 1	64
BILAGA 3. Intervju med daghem 2	70
BILAGA 4. Intervju med daghem 3	79
BILAGA 5. Intervju med föräldrar på MLL:s familjekafé.....	83

1 INLEDNING

FNs konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionens 31 artikel fungerar som grund för barnkulturarbete. Konventionsstaterna erkänner förutom barnens rätt till vila, fritid och rekreation anpassat till barnets ålder, även barnens rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Konventionsstaterna skall respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och skall uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet. (Barnkonventionen)

Lilla Aurora är ett kulturcentrum för barn och barnfamiljer. Primära målgruppen är 0-6-åringar. Program ordnas på veckodagar på förmiddagen. Då är besökarna främst daghemsgrupper och föräldralediga mammor och pappor med sina barn. På lördagarna ordnas familjelördagar då även äldre syskon kan ta del av programmet. På Lilla Aurora värnar man om barnens lek, kreativitet och om att göra tillsammans. Programmet är antingen gratis eller till ett lågt pris (vanligen 4€/biljett) så att alla skall kunna ta del av det. Förutom Lilla Auroras egen verksamhet ordnas utomstående kurser och klubbar för barn i Lilla Auroras utrymmen.

Lilla Aurora fungerar i Träskända i den kulturhistoriskt värdefulla mejeriskolan och fastighetsskötarens hus som hörde till Aurora Karamzins herrgård på 1800-talet. I augusti 2003 blev reparationen av mejeriskolan färdig och konsthuset kunde öppna. Efter reparationen av fastighetsskötarens hus togs det i bruk som kontor. (Godhwani 2015) Esbo stad har planerat att reparera och restaurera gårdens tredje hus, mejeriet, som skall tas i bruk under 2017 som en gåva till det 100-åriga Finland. Restaureringen möjliggör ett bredare konst- och kulturutbud i Lilla Aurora. (Esbo stad 2015)

Den nya byggnaden ger Lilla Aurora en möjlighet att utveckla sitt programutbud mer omständigt än den utveckling som sker årligen i samband med programplaneringen. Den tidigare brist på rum har begränsat programmet som har kunnat ordnas. I och med den nya byggnaden kan man till exempel beställa lite större föreställningar till Lilla Aurora. Det har även diskuterats om målgruppen möjligtvis kunde bli lite bredare och till

exempel inkludera lågstadiets lägre klasser. I framtiden är det också tänkt att gården skall användas allt mer mångsidigt i programmet.

I och med att tilläggsbyggnaden renoveras är det också viktigt att höra vad målgruppen önskar och hur de själva skulle vilja utveckla Lilla Aurora i framtiden. Med hjälp av Lilla Auroras anställda kommer jag att undersöka vad målgruppen önskar sig av kulturcentret.

1.1 Bakgrund

Hösten 2015 fick jag den fina möjligheten att göra mina breddstudier i form av en praktik som kulturproducent på kulturcentret Lilla Aurora. I samband med detta presenterade jag även min idé om att skriva mitt slutarbete i anknytning till min praktikplats. Tillsammans med de andra som jobbar på Lilla Aurora funderade vi på vad som kunde vara till nytta för dem.

Jag tycker det är ett intressant fenomen att barnkultur allt som oftast planeras av vuxna. Det är vuxnas uppfattning om vad barn vill se och uppleva. Det intresserar mig hur man kan involvera barnen i processen och tyckte ämnet kunde vara givande att skriva om.

2017 fyller Finland 100 år och i och med feståret ordnas mycket program och det finns även en hel del utvecklingsprojekt på gång. Ett av dessa utvecklingsprojekt är restaureringen av Lilla Auroras mejeri som skall tas i bruk som ett konsthus vid sidan om det gamla. Det blir då väldigt aktuellt med utveckling av programutbudet eftersom ett nytt hus ger nya möjligheter. Utvecklingen av programmet skall göras tillsammans med barnen och barnfamiljer.

1.2 Problemställning

Lilla Aurora har fungerat som ett barnkulturcentrum i över 10 år och har redan ett ganska etablerat program och namn. Hur kan man vidareutveckla programmet tillsammans med målgruppen? Vad vill barn och barnfamiljer se för sorts program på Lilla Aurora år 2017?

1.3 Syfte, målsättning och avgränsning

Målsättningen med detta examensarbete är att utforska hur man kan utveckla barnkultur tillsammans med målgruppen. Detta utförs i praktiken på Lilla Aurora med tanken att utveckla deras programutbud. Syftet är att resultatet skall kunna användas eller vidareutvecklas av aktörer inom kulturfältet.

Arbetet avgränsas till att undersöka personer som redan varit på Lilla Aurora och strävar alltså inte att söka nya besökare. Arbetet undersöker barnkultur i allmänhet och främst i Finland. De helt yngsta barnen, de som inte pratar ännu, det vill säga 0-2-åringar faller bort från arbetet eftersom de inte ännu kan uttrycka sina åsikter. Även ungdomskulturen faller bort i detta arbete eftersom de inte hör till den nuvarande målgruppen.

1.4 Metod och teoretisk referensram

Undersökningen görs i form av kvalitativa gruppintervjuer med tre daghemsgrupper samt med en grupp föräldrar som besöker familjekaféet på Lilla Aurora. Dessutom görs egna observationer under hösten 2015 och våren 2016.

Den teoretiska referensramen handlar om barnkultur med exempel från både Finland och Sverige. Ämnen som tas upp är barnkulturens historia, olika konstgrenar, media, finansiering av barnkultur och kort om produktutveckling i allmänhet och mer specifikt för barn. De tre största källorna är Laulajainen m.fl., Sörenson samt Johansson & Karlsson.

1.5 Definitioner

Barn: Med barn avses oftast personer under 18 år. I begreppet ingår då också en del av åldersgruppen unga. Gränsen mellan barnkultur och ungdomskultur är väldigt vag. Oftast avser man med målgruppen för barnkultur, barn i grundskolan och yngre, det vill säga upp till 15-års ålder, men det är sällan möjligt att dra en exakt gräns och det är inte heller nödvändigt (Taiteen keskustoimikunta 2002:15)

Barnfamilj: En familj med minst ett barn under 18 år. Barnfamiljernas andel av den finska befolkningen har sakta minskat under de senaste tio åren. I slutet av år 2013 fanns det 576 000 barnfamiljer i Finland, varav 1 057 000 var minderåriga barn. Barnfamiljernas andel motsvarar 40 % av hela befolkningen. (Tilastokeskus 2014)

Kultur: Ordet kultur kommer från latinets cultura som betyder odling. Kultur har framförallt två betydelser; andlig eller konstnärlig odling eller socialt överförda levnads-
mönster. I vardagligt tal är det vanligare med den första betydelsen. Kultur kan definieras som alla livsmönster och inkluderar språk, konst, värderingar och institutioner hos en population. Den överförs socialt från en generation till en annan. Kultur har kallats ”levnadssättet hos ett helt samhälle”. (Folkuniversitetet)

Kultur kan tolkas och definieras på många olika sätt. Kultur är främst ett resultat av socialt uppfinnande men till kulturen hör också biologiska faktorer så som människans sätt att hantera information och förmåga att använda språk. Kultur förflyttas och förvaras med hjälp av kommunikation och inläring. (Anttila & Rensujeff 2009:15)

Social media: Med social media menar man internetinnehåll och -tjänster som är producerade eller delade kollektivt som till exempel bildgallerier, bloggar och wikin. Med hjälp av dessa kan man publicera texter, bilder, videon och bilder samt kommentera och redigera andras. (Kerhokeskus 2009:9)

Antropometri: Antropometri är en del av ergonomin som behandlar människans kroppsmått. Ordet antropometri kommer från de två grekiska orden anthropos, som betyder människa och metros som betyder mått eller verktyg att mäta med. Antropometri är den vetenskap som behandlar människors mått gällande storlek, form, styrka och arbetsförmåga. Syftet med att använda antropometri i produktutveckling är att systematiskt och kontrollerat kunna utforma produkten som utvecklas, till exempel en barnstol, mugg eller leksak, så att produkten passar fysiskt de tänkta användarna (Högskolan i Skövde 2011)

2 BARNKULTUR

Konst- och kulturtjänster som riktar sig till barn går under benämningen barnkultur. Utöver detta räknas även främjandet av barnens egen skapta kultur, som baserar sig på barnens lek och berättandet, till barnkultur. Barnens rätt till konst och kultur skall stödas genom att barnkulturens ställning och verksamhetsförutsättningar stärks. (Undervisnings- och kulturministeriet a)

De norska barnkulturforskarna Gunnar Danbolt och Åse Enestvedt delar barnkultur i två delar: kultur för barn och barnens egen kultur. Kultur för barn är lett av vuxna och är all kultur som riktar sig till barn; pedagogiska institutioner som förskolor och skolor, kulturinstitutioner som barnteatrar och konstskolor, föreningsverksamhet som körer och idrottsföreningar samt kommersiellt kulturutbud som filmer och datorspel. Barnens egen kultur är främst muntlig kultur. Den baserar sig på lek och berättelser och är skapad av barnen, deras egen värld. Den tar modell av vuxnas värld och av kulturutbudet som erbjuds av vuxna men lyder ändå långt under egna lagar. (se Anttila & Rensu- jeff 2009:16)

Barnens lek är spontan och innehållet i leken varierar beroende på barnets ålder. Små barn bekantar sig med sin omgivning genom sinnevärlden medan lite äldre barn går igenom en fantasi- och rollfigursfas. Genom lek kan barnet klassificera saker hen har upplevt och lära sig nytt. Barnet kan skapa leken med anspråkslösa medel eftersom barnets fantasi gör resten. Lekredskapen behöver inte vara färdiga. Förenklade material gör att barnet kan använda sin fantasi. (Suosalo m.fl. 2008:18)

Det barnkulturpolitiska förslaget, enligt Centralkommissionen för konst, definierar tre delområden som borde tas i beaktande inom barnkulturpolitik. Det första är barnens förhållande till kultur, det vill säga deras delaktighet i kulturen. Det andra är begränsad barnkultur, det vill säga konst- och kulturtjänster producerade för barn och inkluderar även konstpedagogik. Det sista delområdet är barnens egen kultur. (se Anttila & Rensu- jeff 2009:16)

2.1 Barn och barndom

Den ryska uppfostraren Suhomlinski konstaterar att barndomen är människans viktigaste tid då man inte bara förbereder sig för framtiden utan också lever ett mångfacetterat och originellt liv. Hur barnet växer upp beror helt på vem som leder barnet och vad hen kommer ihåg från sin omgivning. Människans personlighet, tankesätt och tal formas i daghems- och lägre skolålder. En säker väg till barnets hjärta går genom sagan, fantasin och leken samt barnets eget skapande. (Se Laulajainen m.fl. 1990:35)

Barn som går på de nedre klasserna i grundskolan kallas ofta redan för ungdomar i de lägre tonåren. Biskop Ilkka Kantola menar att vuxnas värderingar och sätt tränger sig brutalt in i barnens värld. Trots detta skickar församlingarna i Finland brev till barn där 7-14-åringar kallas för ungdomar i de lägre tonåren. Detta speglar vårt nutida samhälle. Det är inte trendigt att säga barn. Man kan säga att begreppen och definitionerna på barn och unga har blivit allt mer diffusa. I forskning som berör barn och unga kan definitionen också bli ytlig. Det är ändå inte oväsentligt hur man talar om saker eftersom det påverkar våra inställningar och våra uppfattningar om verkligheten. Hur man definierar påverkar också barnen direkt. Ett barn i 7-8-års ålder som blir kallat för en ungdom i de lägre tonåren kan bli förbryllad och sårad och kan tro att hen inte får vara barn längre. (Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006:25)

Professor Lea Pulkkinen pratar om åldersklassen 7-12 som medelbarndomen, vilket är en väldigt förbisedd åldersgrupp nuförtiden. Det finns väldigt lite för åldern passande och lekfull fritidsverksamhet. Dagens problem är att vuxna som uppfostrar, placerar vuxna egenskaper på barnen och ser inte barnens behov av beskydd. På det här sättet undviker vuxna sin uppgift att beskydda barnen. De söker milstolpar där barnen skulle kunna ta eget ansvar för vad de gör. Men frågan är om de gör det för att underlätta sin egen vardag eller om det är för barnets eget bästa? Inom media ser man också alarmerande tecken på att barnen blir vuxna. Exempelvis säger en viss forskare att redan 3-åringar är mediakunniga och kan skilja på sanning och fiktion i TV eller att ett barn under skolåldern kunde stänga av Tv:n om programmet inte är lämpligt. Dessa synpunkter baserar sig varken på utvecklingspsykologi eller på bondförnuft. (Se Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006:26)

Kulturforskaren Dieter Lenzen konstaterar att de som talar om barndomen är vuxna. Diskussionen om barndomen handlar mera om att tematisera den för dem själva problematiska vuxendomen. Att man talar om vuxenheten genom barndomen beror på att som barndomen, är även vuxendomen ett samhälleligt fenomen som inte existerar utan barndomen. Diskussionen om barndomen behandlar samhället och levnadsförhållandena enligt hur de vuxna upplever den. (Laulajainen m.fl. 1990:14) Barndom som begrepp har funnits lika länge som vuxendomen men det finns även tecken på att vuxendomen blir vagare. Biologiskt kan inte barndomen försvinna. Vuxna bygger barnens levnadsvillkor både i litteraturen och på andra plan. (Laulajainen m.fl. 1990:59)

I Finland domineras undersökningar som görs om barn och barndomen av social- och hälsoindustrin vid sidan om pedagogiken. Det påverkar synvinkeln på den allmänna informationen om barndomen genom att betona fel inom social- och hälsovården. I dessa projekt behandlas naturligtvis även kultur. Till exempel rekommenderas konst som en terapiform för handikappade barn och barn på barnhem. (Anttila & Rensujeff 2009:28)

Traditionellt har man ansett att expertisen om barn och barndom hör till psykologin, pedagogiken och medicinen. Inom dessa områden betraktar man barndomen som en enhetlig period av utveckling som är nödvändig. Den anses ofta som den viktigaste men som förbigående förberedelser för senare uppgifter. Under de senaste tio åren har vetenskapsgrenar som historia, kulturforskning och sociologi ur sitt eget perspektiv börjat reparera vår vuxenorienterade uppfattning om barndomens samhälleliga betydelse och barnens ställning i samhället. (Laulajainen m.fl. 1990:14-15)

2.2 Historia

Genom sitt verk "Barndomens historia" (1962) fick Philippe Ariès världens uppmärksamhet på att barn inte är ofärdiga vuxna, utan hela individer med en egen kultur som de inte bara har tagit över från de vuxna. Barnen bearbetar sina erfarenheter med till exempel lek, berättelser, sång och rim och ramsor. De jämför sina erfarenheter med andra och

bygger upp sin egen kultur. Denna attitydförändring kallas för barndomens kulturalisering. (Se Palmenfelt 1999:7)

De som förstod detta först var de franska privilegierade klasserna. De var också de första som krävde att man tar i beaktande barnens specialegenskaper i hur man förhåller sig till barnen och i hur man vårdar och uppfostrar dem. Hänsynstagandet syntes först i födseln av den intima lilla familjen och i utvecklingen av barn- och skoluppfostring. (Laulajainen m.fl. 1990:13)

I gamla målade familjporträtt avbildades barnen med samma proportioner som de vuxna men i mindre storlek. Efter de amerikanska och franska revolutionerna ökade förståelsen för att barn är barn. Under 1800-talet började man också skriva om barn som huvudkaraktärer i skönlitteraturen. Intresset för barnens folklöre har sitt ursprung i romantikernas längtan till det autentiska och ursprungliga, till det som inte rörts av industrialismen och urbaniseringen. (Palmenfelt 1999: 7-8)

År 1900 publicerade den svenska filosofen inom pedagogik, Ellen Key, verket ”Barnets århundrade” och menade det århundradet som börjat. Man kan konstatera att barnets århundrade har uppfyllts på många sätt. Barnens ställning har förbättrats och kunskapen om barn, barnets språk, tankesätt och väsen har ökat markant. (Laulajainen m.fl. 1990:59)

I Finland etablerades begreppet barnkultur inom kulturarbete och kulturpolitik från och med 1970-talet. 1979 firades FN:s barnens år som gjorde en avgörande knuff för att organisera barnkulturen inom statsförvaltningen. Undervisningsministeriet tillsatte en barnkulturkommitté som skulle göra en utredning om barnkulturens produktion, distribution och användning samt om branschens organisationer och arbetare, vidtagna åtgärder och forskningsresultat. Kommittén skulle även framföra utvecklingsmål samt konkreta förslag hur dessa mål uppnås. (Taiteen keskustoimikunta 2002:15)

Barndomstemat hade varit på tapeten redan före 1979 och diskussionen fortsatte även efter firandet av barnens år. Det centrala inom diskussionen har varit den växande oron för den snabba förändringen av barnens levnadsförhållanden som främst har setts som

negativ. De sociala processerna har förändrat barnens levnadsvillkor till och med mera än andra befolkningsgrupper. Barnens fysiska och psykiska säkerhet är äventyrad då urbaniseringen har orsakat nya begränsade bostads- och lekområden. Förökningen av skilsmässor har inneburit att allt fler barnfamiljer splittras och vissa barn får uppleva till och med flera uppbrott under sin barndom. Masskulturen och -kommunikationen når ut till allt fler och allt yngre och eliminerar gränsen mellan barndomen och vuxendomen. Barnen är inte längre skyddade från de vuxnas konflikter och problem. (Laulajainen m.fl. 1990:11)

På 1980-talet förutspådde medieforskaren Neil Postman att barndomen först kommer att bli kortare och till sist försvinna helt och hållet. Gränsen mellan vuxendomen och barndomen suddas ut och försvinner. Barn blir i allt tidigare ålder lillgamla medan många vuxna förblir barnsligare allt längre. Kraven på barnen ökar samtidigt som många vuxna kan vara helt borttappade med sin vuxenhet. Föräldrarna och andra som uppfostrar barnen skyndar på småbarnens kunskaper och förmågor. (Se Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006:25-26)

2.3 Konstpedagogik

Konstpedagogik är ett begrepp vars betydelse varierar enligt vilket sammanhang det används i. Inom pedagogiken hör hit både den praktiska konstundervisningen och konstforskning. Dessutom anses konstpedagogik vara en teori och metod med vars hjälp studenten deltar i konstupplevelser och förstår dem både emotionellt och intellektuellt. Den finska konstpedagogiken kan administrativt fördelas enligt följande:

- Konstundervisning i till exempel daghem och grundskola
- Grundundervisning i konst
- Fritidsverksamhet inom konst i alla åldrar
- Yrkesinriktad konstutbildning
- Konstutbildning på högskolenivå

Konstpedagogik är en del av allmänbildningen som får sitt innehåll från den kulturella omgivningen. Därför kan man ibland även använda synonymen kulturpedagogik som

börjar redan i daghemmen och förskolorna. Allmänbildande konstpedagogik ges förutom i skolor och läroanstalter också i fritidsklubbar och kulturcentrum som muséer och bibliotek. (Taiteen keskustoimikunta 2002:116)

Nuförtiden hör man mycket kritik om att det utbildas för mycket konstnärer vilket leder till att konkurrensen blir större. Man kan även se saken från andra sidan, det vill säga att man skulle få större efterfrågan genom att utbilda en bredare publik som har mera konstkunskaper. Genom bra konstpedagogik får man mera efterfrågan och utbud på konst och kultur. (Anttila & Rensujeff 2009:17)

Konstpedagogikens och konstundervisningens rötter ligger i hobby- och föreningsverksamhet samt i skolan. Den har också spridit sig från kulturföreningarnas hobbyverksamhet till konstbetonande daghem, skolor och gymnasier. Till daghemmens och skolornas konstpedagogik kan höra besök till konstanstalter och till exempel teatergrupper och orkestrars uppträdande i daghemmen och skolorna. Konstpedagogikens mening är att stöda att barnets kulturella och språkliga identitet stärks och hjälpa att förstå barnets eget kulturarv och kulturella mångfald. (Anttila & Rensujeff 2009:17-18)

2.4 Musik

Att sjunga och spela för och med småbarn är naturligt. Det kan vara att nynna och vaggas, att sjunga och klappa rytmer och att göra ramsor och fingerlekar. Det är lätt hänt att man glömmer att musiken ofta är den konstform som barnet möter först i livet och att den är knuten till starka känslor. Det är svårt att dra en gräns mellan konst och pedagogik när det är frågan om musik. De flesta anser att lusten och musikglädjen skall vara ledande för barnens väg till musiken men frågan är hur? Skall musiken vara som lek, som njutning och en del av andra konstupplevelser, som någonting man hör eller någonting man gör? (Sörenson 2001:95)

Det är inte problemfritt att definiera begrepp barnmusik. Barnmusik är sällan barnens eget producerade och framförda. Musik gjort av barn produceras i viss mån men blir sällan känt. Oftast betyder ordet barnmusik, musik för barn gjort och framfört av vuxna. Åldersfördelningen på användarna av barnmusik har blivit smalare under de senaste de-

cennierna. Efter 80-talet ser det ut som om att barnens läsförståelse och skolgång har orsakat en vagare gräns i barnens förhållande till musik. Exempelvis kan första och andra klassister lyssna på barnmusik och 4-5-åringar lyssna på hårdrock. Barnens omgivning och vänner påverkar musikvanor. (Laulajainen m.fl. 1990:117)

Ännu för några år sedan kunde man tala om barnmusik som en boom. Den började i mitten av 2000-talet genom nya fenomen som Ella & Aleksii, Ipanapa och Hevisaurus. Plötsligt sålde barnskivorna som aldrig förr, hundratusentals. Skivorna fick guld och platina samtidigt som skivor med musik för vuxna tappade popularitet. Det grundades till och med ett Emma-pris för barnmusik och den första Emmen för bästa barnskiva delades ut 2005 till Ella & Aleksii. (Koppinen 2016)

I dagens läge känns det som om barnmusiksgenren har försvunnit helt och hållet. Barnen lyssnar på Robin, Isaac Elliot, Antti Tuisku och andra popstjärnor. Barnskivorna syns inte på försäljningslistorna längre. Försäljningssiffrorna har sjunkit drastiskt och det går knappt att hitta barnskivor längre. Barnmusik är inte heller synligt i media. När har det senast spelats en barnlåt i radio eller skrivits en djupgående artikel om barnmusik? En av de största orsakerna till att barnmusiken verkar ha försvunnit är medias inställning till barnmusik, den har ändrats radikalt. Ännu 2007 togs den första Ipanapa-skivan emot med glädje medan intresset hade försvunnit redan då den andra skivan släpptes och efter det har det varit väldigt svårt att få fram nya skivor. (Koppinen 2016)

Figur 1 Robin och Mikko Leppilampi marknadsförs stort på barnens Muminfestival. (Moomin 2016)

En annan stor orsak till att barnmusiken har försvunnit är att Yleisradio år 2012 slutade att spela barnmusik helt och hållet. Då lovades att barnmusiken skulle spelas mera i TV och på internet. I Lilla Tvåan har det funnits några bra musikserier men mera omfattande finsk barnmusik går inte att få via TV. En väsentlig del av tystnaden beror också på försäljningen av CD-skivor i allmänhet. Barnmusikgenren har dominerats av CD:n men försäljningen har kraschat också inom den här branschen. I många barnrum saknas en CD-spelare och i olika streamintjänster som Spotify har barnmusiken inte ännu slagit igenom. (Koppinen 2016)

Däremot finns det också mycket positivt, som sjuder under ytan men som inte syns åt den större publiken. Positivt är bland annat att barnmusik fortfarande intresserar. Nya föräldrar frågar med jämna mellanrum vad som skulle vara bra musik för deras barn och varifrån man får den. Inom förskoleundervisningen tar lärarna hand om mångsidigt musicerande. Om man bara kan söka hittar man mycket bra barnmusik. Nivån på barnmusik är fortfarande hög i Finland och det finns mycket ivriga och kunniga musiker. Och inte har musiken försvunnit från radio helt och hållet heller. På

veckoslutsmorgnarna kan man höra barnmusik på Radio Helsinkis och Bassoradios frekvenser samt på Ipanapa-radion på internet. (Koppinen 2016)

2.5 Böcker och sagor

För många barn är bilderna i böcker deras första bildkonstnärliga upplevelse. Man vet väldigt lite om bildernas betydelse för barnen eftersom forskning inom ämnet kräver forskning inom litteratur, konsthistoria, pedagogik och varseblivningspsykologi. Att mäta betydelsen av bilden är också svårt på grund av att barnets ålder, upplevelser och livssituation har en stor inverkan på hurdan bemötande bilden får. Förutom att erbjuda en konstupplevelse, ger barnböckerna känsloupplevelser, lär barnen att behärska rädslor och att känna sympati. Bilden formar barnets uppfattning om världen och sprider upphovsmannens livsfilosofi. Det är inte heller betydelselöst vilken information bilden förmedlar. Bilden är alltid bunden till kulturen och förflyttar gemensamt arv från generation till generation. (Laulajainen m.fl. 1990:146)

Den engelska konstkännaren Bryan Holmen säger att vi kan njuta av bilden för deras skönhet, sanning, fantasifullhet, lustighet eller bara för att den gör oss lycklig. Barnboken fascinerar på grund av allt det här men när man evaluerar illustrationerna måste man ta i beaktande att barn tittar på bilder på ett helt annat sätt än vuxna. För barn är bildens innehåll mycket viktigare än konstnärligheten. Barnet är intresserat av vad som händer i bilden och framför allt av detaljer. Eftersom barnet lever sig in i bilden är bildens stämning viktig. Ju äldre barnet blir desto mindre viktigt är bildens atmosfär men ännu på lågstadiet är den känslofulla inställningen dominerande. (Laulajainen m.fl. 1990:146)

Barnböcker är barnens första möte med litteraturen. Hit hör också rim och ramsor som barnen även ofta hör muntligt. Bilderna är viktiga liksom kraven på läsbarhet, tydlighet och begriplighet. Boken fungerar lite som en bas i barnkulturen. Den kan bli teater, film och musik. Bilderna kan vara en konstupplevelse i sig och placerar på så sätt boken i en genre mellan litteratur och bildkonst. Man kan säga att barnboken är ett litet allkonstverk. (Sörenson 2001:11)

Anna-Clara Tidholm är en prisbelönt svensk barnboksförfattare. Hon tycker det är fantastiskt att små barn kan tolka relativt stiliserade bilder. De kan till exempel se att en bild föreställer en hund fast de inte vet hur en hund ser ut. Bilderna är ofta stiliserade och ibland väldigt förenklade och ändå kan barn tolka dem. Det är förvånande att vuxna inte läst fakta om barnens språkutveckling. Om man läser hela meningar för en ettåring börjar inte barnet kommunicera med hela meningar bara för det. Hennes tanke är att boken skall möta barnet på barnets nivå. Tvååringar till exempel, har ofta inte börjat prata ännu. De använder enstaka ord som de i senare ålder börjar sätta ihop till hela meningar. Barnens hjärnor utvecklas hela tiden ända fram till sju års ålder. (Sörenson 2001:13-15)

Professor i barnspråksforskning Ragnhild Söderberg anser att det är "hjärta, fantasi och känsla som driver språkutvecklingen hos barnen." Förutsättningen är interaktionen och samspelet med andra, där språk och handling har en gemensam funktion. Barnet utvecklar sitt språk genom att uttrycka och kommentera händelser i vardagen. Grammatiken ägnar sig barnet åt med tiden genom att pröva sig fram och genom att upptäcka hur språket är uppbyggt. (Sörenson 2001:35)

Anna-Clara Tidholm vill att boken skall förmedla känslor. En del vuxna har den uppfattningen att småbarn har små känslor. Det kan man också se i hur vissa barnböcker beskriver småbarn. I själva verket har småbarn stora känslor och en stor vilja. Hennes böcker saknar även huvudpersoner. Personerna i böckerna kan vara människor eller djur. Det spelar inte så stor roll eftersom Tidholm anser att småbarn inte kan identifiera sig med andra. Hon skriver böcker där barnet som läser är huvudperson. Hon tror att det är främst vuxna som tycker om att boken har ett barn som är huvudperson. De tycker det är gulligt. (Sörenson 2001:16-18)

Susanna Ekström menar att vi bär fram språket till barnet när vi gungar det i famnen, sjunger en gammal sång eller framför en barnramsa. Litteratur är kanske i början en ganska fysisk upplevelse. Förståelse är inte så viktigt. Många ramsor är obegripliga och värdet i dem är kombinationen av rörelse, rytm och tal. Det rytmiska talet stimulerar kroppsrörelserna. Det är inte en tillfällighet att barnen gungar i takt med ramsorna. Ett- och två-åringar dansar till sånger och ramsor som vuxna inte ens tänkt sig rörelser till.

Barnets möte med poesin orsakar egen ljud- och språklek som vidare ökar intresset för den litterära konstupplevelsen. Vi har en viss tendens att ofta underskatta småbarns förmåga till inlevelse och uppfattning på grund av att de inte kan uttrycka sig i tal. Barnens bristande verbala kunskap betyder inte att de inte är intresserade av böcker. De uttrycker det i stället ordlöst genom att till exempel bära omkring på sina favoritböcker. (Sörenson 2001:32-33)

Sagornas historia i Finland

I Finland var sagor berättade av folket länge populärt tidsfördriv på fester och sammankomster. Sagor har ursprungligen varit muntliga berättelser berättade av vuxna åt varandra som småningom formats till en barntradition på 1800-talet. Zacharias Topelius är vår första betydande sagoförfattare. I bakgrunden av hans sagor kan man se spegeln av den moderna uppfattningen av barn. Topelius begrep att barnet behöver läsning som berikar och utvecklar fantasin. Han skrev på svenska och samlade sagorna, berättelserna och pjäserna i samlingar som utkom som åtta volymer "Läsning för barn". (Kivilaakso)

Vid 1900-talets början representerade Anni Swans sagor den moderna barnlitteraturen. De utspelar sig i naturen, skogen och vattnet. Swan utvecklade ett egenartat symbolistiskt sätt att berätta som hade sitt ursprung i den finska mytologin och naturlandskapet. Vid förra sekelskiftet erövrades Norden av en stark sagovåg. Då levde man verkligen sagornas och berättelsernas guldålder. Även vuxna blev uppymda av sagorna. Författare, konstnärer och kompositörer öste inspiration från sagovärlden till sina egna verk. Olika konstgrenar var i stark interaktion med varandra. Sagan öppnade nya vägar åt konstbilder baserade på fantasin och känslan och sagan blev höglitteratur. (Kivilaakso)

1960- och 70-talet var tiden för experiment och pluralism i barnlitteraturen. I ungdomsböckerna blev talspråk och slang vanligare samtidigt som den allvetande berättaren försvann och man började använda olika tekniker för synvinklar. Sagorna blev alldagligare och personerna i sagorna var ofta vanliga barn medan troll, häxor och vättar försvann. Man undvek större känslor som rädsla och skräck. Speciellt på 70-talet började det dyka

upp realistiska problem som skolmobbning, berusningsmedel och miljöföroreningar. (Korhonen 2014)

2.6 Filmer

Det finns egentligen inte barnfilmer, bara en mängd icke definierade filmer som man kallar för barnfilmer. Barnfilmer kan vara allt från animation och fiktion till dokumentärfilmer. En viss definition på barnfilmer som ofta är missvisande är att huvudpersonen är ett barn. Allt som handlar om barn behöver inte vara riktat till barn. Samtidigt är det inte heller nödvändigt att det finns barn i filmen. På till exempel 70-talet visades Pekka och Pätkä samt Tarzan, som alla är vuxna på kanske en aning barnsligt vis, på barnens söndagsvisningar. Man kan förstås diskutera ifall Pekka och Pätkä-serierna och Tarzan-filmerna är barnfilmer men samtidigt var de alltid lika glädjefyllda upplevelser för barnen och vad gäller barnfilmer, är det alltid barnen som ger den slutliga domen. (Laulajainen m.fl. 1990:157)

Dagens barn ser mycket film både på tv och på bio. Utbudet för småbarn är begränsat men existerar och knattefilm (jämför finskans tenavakino) har blivit ett begrepp. Barnfilmerna är ofta animationer som bjuder på humor och spänning men även gullig beskedlighet finns i övermått. I Sverige finns mycket kunskap om småbarnsfilm. Barnfilmer utmärks av lust och respekt och lockar bildkonstnären till en konstform som når många. (Sörenson 2001:71)

Under hela 2000-talet har Undervisnings- och kulturministeriet haft främjandet av barnfilmer som tyngdpunkt. Målet har varit att öka synligheten och uppskattningen för barn- och ungdomsfilmer samt att till exempel öka skolors och filmkulturens samarbete. Det är även viktigt att erbjuda kvalitativt innehåll åt barn och unga. Finlands filmstiftelse har en speciell budget för produktion samt visnings- och distributionsverksamhet av barn- och ungdomsfilmer. Den nationella audiovisuella institutionen Elokuvalpolku erbjuder skolor möjligheten att använda filmklipp i undervisningen. (Undervisnings- och kulturministeriet 2015b)

Ordet småbarnsfilm ger en bild av någonting mjäkigt och ointressant. En vuxen, som med pekpinne i högsta hugg, böjer sig över ett litet barn. Som om barn och vuxna inte skulle bo i samma värld, där meddelandena är pastellfärgade och inlindade i bomull och går från den stora världen till den lilla. Ofta stämmer denna bild och en stor del av barnfilmsproduktionerna är intetsägande och anpassade enligt en modell som den sociala regeln påbjuder. Försöker vi lura barnen eller oss själva eller är det bara det lättaste och minst krävande sättet att producera barnfilm? Ingen blir arg, rädd, upprörd eller skräm. Det är en säker väg att inte stöta någon men samtidigt tappar man det innersta i all konstnärlig verksamhet, nämligen att förmedla någonting till någon. (Sörenson 2001:87)

Barnen har väldigt lite att säga till om i frågan om val av film eller vid produktion av barnfilmer. Efter producenten och den statliga filmcensuren måste barnfilmen ännu vinna de vuxnas förtroende. Därför domineras biografernas utbud av barnfilmer av trygga och bekanta namn. Disney-filmerna och filmatiseringarna av Astrid Lindgrens böcker besparar vuxna från svåra val vad gäller deras barns filmtittande. (Laulajainen m.fl. 1990:157)

Den svenska producenten Lisbet Gabrielsson menar att filmer för barn måste vara av väldigt hög kvalitet eftersom barn tycker om att se samma film om och om igen. Samtidigt är det viktigt att ta till hänsyn att det allt som oftast sitter en vuxen och tittar på filmerna tillsammans med barnet. Kvalitetstänkandet måste även inkludera de vuxna så att filmupplevelsen kan bli gemensam och så att vuxna inte tänker att de inte vill se filmen och därför låter barnet titta ensam. Filmen borde vara givande också för vuxna. (Sörenson 2001:74)

2.7 Teater

“Barnkulturen skapas, gestaltas, utväljs, inköps och avnjuts genom vuxna ombud.” Småbarn kan inte berätta eller diskutera en teaterföreställnings kvalitet. Man måste på annat sätt, till exempel genom att lyssna, diskutera, måla eller leka, få fram vad man sett. Om barnen skrattar åt pjäsen betyder det inte med säkerhet att de tycker om den eftersom barn tycker om att skratta i grupp. Om barnet däremot genast efter föreställningen börjar återberätta historier, sjunga melodier, pröva rörelsemönster eller leka kan

man med stor säkerhet säga att pjäsen har tilltalat barnet. En föreställning som gestaltar fantasifullt och tolkar inspirerande och intressant kan i verkligheten ta en halv timme men ge minnen för många år framåt. (Sörenson 2001:69)

Teaterupplevelsen består av många uttrycksformer: text, scenbild, dockor eller figurer, rytm och musik. För att teatern skall skapa ett allkonstverk skall alla dessa uttrycksformer sammanstämna med varandra och kraven är de samma oberoende om det är vuxna eller barn i publiken. Det räcker inte att dockorna är välgjorda eller att pjäsen är bra. Om inte helheten är väl genomtänkt och genomförd blir inte heller teaterupplevelsen så bra som den kunde ha blivit. Det är lätt att nöja sig med mindre då det gäller barnteater. Det var ändå roligt att gå på teater, se andra barn och äta karameller och vi accepterar undanflykter lite för lättsinnigt, vilket vi aldrig skulle göra om det gällde vuxna. (Sörenson 2001:68-69)

Finska teatrar förhåller sig allvarligt till barnteater och förverkligar den med samma passion och kvalitet som andra föreställningar. Ändå hittar publiken inte längre på samma sätt till barnteatern. Finlands Teatrar rf är oroliga för barn- och ungdomsteaterns ställning. Under de senaste åren har föreställningar samlat ungefär 300 000 åskådare medan antalet var över 500 000 ännu i början av 2000-talet. En av de största orsakerna anses vara skolornas och daghemmens minskade teaterbesök. (Yle 2011)

Barnteater är en svår ekvation eftersom priserna måste hållas låga samtidigt som kvalitén inte får lida. Nästan alla teatrar i Finland gör barnteater och fast det skulle finnas tillräckligt med åskådare gör man inga mirakel med biljettintäkterna eller får alla resurser som behövs i användning. Därför är statens och kommunernas stöd ytterst viktigt. Barnteater kräver mycket av aktörerna eftersom föreställningen måste beröra för att barnen skall förstå historien. Föreställningen kan ha en stor betydelse för barnets uppväxt och utveckling eftersom det är lätt att identifiera sig och att bearbeta en svår sak kan lyckas med hjälp av upplevelsen. (Yle 2011)

Det är få som gör teater för småbarn men ändå är skillnaden på kvaliteten stor. Det är svårt att förklara vad kvalitetsskillnaderna består av. Att veta om barnen ser föreställningen som teaterkonst och inte bara underhållning kan vara svårt men om barnen

är koncentrerade under hela tiden och om de kommer tillbaka är det ett gott tecken. Vuxna som följer med barnen till teatern har en alltmer stressad attityd. De vill vara barnens trygghet och tolkar världen åt dem. Exempelvis kan föräldrar sitta och berätta åt barnen vad som händer i pjäsen trots att barnet själv kan se det. Det är svårt att få vissa vuxna att se barnteater som konst. (Sörenson 2001:50-51)

2.7.1 Barnteaterns historia i Finland

Historien om yrkestheater riktad till barn börjar i Finland på slutet av 1800-talet som ur ett internationellt perspektiv är ganska tidigt. Den professionella barnteaterns födsel hör starkt ihop med yrkestaterns inledningsfas. En av de viktigaste personer att jobba för teaterns del var Zacharias Topelius som skrev många till längden och stilen olika barnpjäser. Under början av 1900-talet höll sig författarna av barnpjäser långt på samma linje som Topelius men så småningom förnyades också traditionen. (Mustonen 2011)

Barnteaterns verksamhet på 1940-talet förenade exceptionellt starkt egenskaper från proffsteater för barn och barnens eget framförda teater. Barnteaterproduktionerna moderniserades på 1950- och 60-talet allt snabbare men själva modernismen förhöll man sig stelt till. I pjäserna sökte man sig både till barnens realistiska levnadsomgivning och till fantasin. År 1960 förverkligades, av officiella organisationer, det första barn-teaterprojektet som var att grunda den turnerande och svenskspråkiga barnteatergruppen, Skolteatern (idag Unga Teatern) som kombinerade traditioner, modernism och samhällighet. (Mustonen 2011)

Kulturutbudet för de minsta barnen är ännu för tillfället begränsat. Pedagoger ansåg länge att teater var onödigt för småbarn och att "små" upplevelser är tillräckliga. Småbarnsteaterns utveckling och framväxt hör ihop med erfarenheterna från en alltmer mångskiftande barnteater där småsyskon fick följa med sina äldre syskon. I allmänhet gjordes barnteater riktad till alla men som var mest lämplig för barn i 5-12-års åldern. Det var inte relevant att fråga sig om pjäsen kunde vara intressant för andra åldrar. Det var på 50- och 60-talet som teatern började tänka om då teatern fylldes av gråtande och skrikande småsyskon. (Sörenson 2001:64)

2.7.2 Dockteater

Den finska dockteatern lever för tillfället i en dynamisk fas där det på fältet arbetar tre generationer av både professionella grupper, amatörgrupper och soloteater artister. Traditionell och ny dockteater blomstrar sida vid sida och festivaler inom fältet ordnas, så väl inhemska som internationella runt om i Finland. Även skolning går att få på två läroanstalter. Inom teaterstatistiken ser det ut som om dockteater är populärare än någonsin. På över 2000 dockteaterföreställningar runt om i Finland går det mer än 200 000 åskådare. (Tawast)

Dockteater ger stora möjligheter och att blanda den med skådespelare är en bra berättarform för barn, anser Ing-Mari Tirén som var först med att göra teater för småbarn i Sverige. Dockan kan vara magisk och man kan arbeta med dem i olika dimensioner. De kan flyga och de kan låta och göra vad som helst. Ingenting är omöjligt inom dockteater och det finns inga gränser. Kvaliteten måste vara hög och det gäller allt från text, scenbild, musik och rytm till dockor, scenografi och själva farmförandet. Tilltalet till publiken är viktigt och så även tydligheten. Endast det bästa är gott nog annars är det onödigt att barn går på teater. De håller på och formar sitt eget språk och sin egen identitet samt att samla erfarenheter. (Sörenson 2001:43-44)

Utanför statistiken finns föreställningar gjorda av fria dockteatergrupper, soloartister och amatörgrupper. Till föreställningarna flödar ny publik som även är intresserad av dockteater riktad till vuxna. Politisk dockteater är nutid. Traditionell dockteater, främst till barn, är ändå väldigt populärt. Dockteater görs även på många stadsteatrar, på TV, cirkus och även på dansteatrar. Tillämpad dockteater används brett inom bland annat konstpedagogik, undervisning, museipedagogik och invandrararbete. (Tawast)

Den finska dockteaterns historia börjar 1909 då den helsingforsiska tidningsmannen, revyförfattaren och bokföreläsaren Kalle Nyström grundade Marionett-teatern. Den första professionella dockteatern fungerade 24 år i Helsingfors och framförde sina svenska föreställningar även runt om i Nyland. Beslutsfattarna och konstkritikerna värdesatte inte dockteatern som konstform. Förändringen i kultur- och finansieringspolitiken hände först på 1970-talet då de professionella teatrarna började få stöd av sina hemkommuner

och på så sätt även stöd av staten. Samtidigt väcktes ett verkligt intresse för barnteater och dockteater i Finland. Fem professionella dockteatrar grundades runt om i Finland. Teatteri Hevosenkenkä grundades 1975 i Esbo. I huvudstadsregionen fungerar ungefär 40 dockteateraktörer. (Tawast)

2.8 Media i barnfamiljer

Elektronisk media erövrar hem med eskalerande fart. Familjer har tagit emot teknologiska innovationer på ett helt oförutsett sätt. Forskning har inte hållits med i den elektroniska revolutionens framfart. Familjer förhåller sig till medias ankomst till hemmen på samma sätt som med annat okänt, mera med känslan än med förnuftet. Hemmens mediautrustning är nuförtiden en åtskiljande faktor i barnens uppväxtmiljö som det inte har forskats mycket i. Trots att prisen gått ner på teknisk apparatur har även utvecklingen blivit så snabb att det pressar familjernas ekonomi då de måste förnya tekniska apparater. Då mobiltelefonerna och pekplattorna blir allt vanligare kan det bli svårt för familjer med många barn att exempelvis hålla barnens mobiler uppdaterade. (Lahikainen & Mälkiä 2015:16-17)

Media och mediautrustning har blivit en allt mer central del av det vardagliga livet. Nutidens barn lever omringade av dessa ända sedan födseln. De har inte en uppfattning om livet utan internet eller mobiltelefonen till skillnad från de vuxna som har varit tvungna att lära sig att leva i ett allt mer mediacentrerat samhälle. Informations- och kommunikationstekniken har utvecklats snabbt på 1990- och 2000-talet. Mediaomgivningen har förändrats på grund av utvecklingen. Median i samhället har påverkat på omgivningen och på den verklighet barnen lever i. Att kunna använda mediautrustning har blivit dagens medborgarfärdighet. Redan i ung ålder kan många barn redan skickligt använda spelkonsoler, datorer och mobiltelefoner. Barnen är duktiga på att använda olika apparater men har inte ännu utvecklat tillräckliga kunskaper att tolka och förstå budskap som median förmedlar. (Kerhokeskus 2009:8)

Chattar, snabbmeddelanden och mobiltelefoner har i och med utvecklingen av informations- och kommunikationstekniken blivit allt viktigare för att upprätthålla kontakter. Med hjälp av dessa är man ofta i kontakt med hemmet och vänner. Även social media är

en del av dagens mediavärld. Sociala medier kräver ändå vissa färdigheter som att läsa och skriva. Förskolebarn och barn på de lägre klasserna i grundskolan använder sig oftast inte av sociala medier men kommer att bli användare inom några år. Även barnens spelvärld har förändrats. Vid sidan om de traditionella brädspelen har det kommit olika nät- och multimediaspel. Spelen lockar barnen med rörlig bild, ljud och interaktivitet. Man tänker ofta att dator- och konsolspel inte är socialt men spelen kan spelas tillsammans med en vän eller andra internetanvändare och man kan vara i kontakt med sina spelkamrater genom i spelen inbyggda kommunikationsfunktioner. (Kerhokeskus 2009:9)

Psykohistorikern Juha Siltala kallar media riktad till barn för emotionellt problemavfall. Med vuxnas privilegium och på ekonomiska grunder produceras dåligt och våldsamt material och det verkar som om ingen ingriper. Matti Paloheimo, chef för Statens filmgranskningsbyrå, har föreslagit att barnvänliga filmer skulle stödas med skattelättnader. För att jämföra kan till exempel barnfetma, tändernas erosion och för lite nattsömn nämnas som bekymmer inom finsk hälsa. De som tar fram dessa faktorer kallas inte för populisterna eller moralisterna. Man förstår fakta som forskarna presenterar som angår hälsa och börjar sätta begränsningar för barnen. Att sätta gränser för barn är kärnan i deras psykiska hälsa. Man kan till exempel fråga barnen om de är de som vill se våld i media. (Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006:17-18)

Det finns ett brett medieutbud för barn men endast lite kvalitativt material. Det har till exempel bara gjorts ett fåtal för barn passande filmer. Problemet är att barnen kommer väldigt lätt åt material menat åt vuxna samtidigt som de för barn menade industriella produktionernas kvalitet är dålig om inte rent ut sagt bristfällig. Det har också uppmärksamats att datorspel innehåller mycket våld. Över 70 % av spellösningarna förutsätter användning av våld. Enligt mediapsykolog Anu Mustonen är material som innehåller erotik, skräck, våld och rasism risker för utvecklingen för barn under 10 år. (Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006:21-22)

Då rädsla för media föds har det skillnad vad det är för media det är frågan om. Berättade och lästa historier kan barnet själv bygga upp i sin fantasi enligt egen erfarenhet och förståelse. Barnet skapar historien själv i sitt sinne och filtrerar det skrämmande att

bli just så skrämmande som hen är färdig att hantera. TV, video och dator ger färdiga bilder åt personer i alla åldrar. Till exempel Mårran i Mumin eller andra sagors monster är passligt skrämmande och ger barnen en möjlighet att öva att kontrollera känslor. De största överslagen och orsakerna till ångest händer då barnen utsätts för material som är ämnat för vuxna. Dessa program är ofta nyheterna och dokumentärfilmer som det är svårt att skydda barnen ifrån eftersom de ofta sänds efter barnprogrammen eller som del av den bästa tittartiden. (Kerhokeskus 2009:51)

Medians influenser speglar sig också i situationer utanför det egentliga användningsområdet. Lekar och diskussioner som härrör från media är vardag för barnen. De är en del av lekkulturen. Figurer ur till exempel filmer, spel och tv-serier är en del av barnens lekar och teckningar. Lek är ett karakteristiskt sätt för barn att fungera och öva uttrycka och tolka känslor. I leken kan barnen behandla svåra och främmande saker och öva på sina sociala kunskaper. Det finns ändå två sidor till lekar som härstammar från media. Å ena sidan är de ett sätt för barnen att tolka budskap som media förmedlar men samtidigt finns det ofta kommersialism och producenternas andra intressen i bakgrunden. (Kerhokeskus 2009:8-9)

Som en del av mediautbudet finns också leksaker som baserar sig på en våldsam ideologi och på att chockera. Leksakerna är ofta biprodukter till filmer, TV-serier och serietidningar. Nedan ett exempel från Citymarkets julkatalog 2004:

”No Face on tohtori X:n uusi ystävä. Hänellä ei ole kasvoja, sillä ne ovat syöpyneet pois. Siksi hän elää pääasiassa maan alla ja tulee ylös vain tekemään pahaa muille. No Facen aseena on uskomattoman terävä miekka. [...]

Man skulle tro att barn kan leka strider, seger och kuvning utan en våldsam docka. (Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006:23)

Redan som små lever barnen bland en massa brand. Till babyn köper man ett visst märkes blöjor och till lite äldre barn vissa märkes leksaker. Reklam som är riktad direkt till barnen är allt vanligare. Till exempel tv-reklam har gjort barnen mer medvetna om olika brand och de har blivit viktigare för allt yngre barn. Det lönar sig för föräldrar att fästa uppmärksamhet vid brandens och reklamens inverkan på barnens konsumeringsval. (Kerhokeskus 2009:9)

2.9 Barnkultur idag

Vårt samhälle har blivit barnfientligt och barndomen håller på att göras slut på. I ett sådant samhälle har barnen en minskande betydelse och man vill inte heller ha nya barn. Det är inte konstigt att vi också i Finland har en sjunkande nativitet. Samtidigt som den yngre generationen bli mindre och den äldre befolkningsgruppen blir större leder det till att befolkningen som helhet blir äldre. Levnads- och bostadsområdena blir allt mer de vuxnas där barnen syns lite eller inte alls. Trots detta kommer det fram i folkundersökningar att man ändå vill ha barn. Både i Finland och i andra industriländer är önskan om antalet barn större än det egentliga antalet barn per familj. (Laulajainen m.fl. 1990:12)

Förslaget till barnkulturpolitiskt program 2014-2018 blev färdigt i februari 2014 och överräcktes till kultur- och idrottsministern Paavo Arhimäki och undervisningsministern Krista Kiuru. Målet är att barn och unga skall ha en mer jämlik tillgång till konst och kultur och dessutom en möjlighet att ta till sig den och delta i den. Genom åtgärderna i programmet ökar man barns och ungas välfärd och barnkulturen stärks. Programförslaget gäller barn under 18 år. Förslaget lägger tonvikten på kvalitet och uppskattning i barndomen och att man hör barn och unga vid till exempel planeringen av miljöer som är i barnens användning. Viktigt är också växelverkan mellan barn och vuxna. (Undervisnings- och kulturministeriet 2014c)

Konst och kultur skall bli allt mera tillgängligt för barn och unga och de skall kunna ta till sig och använda kultur mer likvärdigt än vad de gör för tillfället. Detta förutsätter samarbete och ett ansenligt politiskt engagemang av flera aktörer och förvaltningsområden. ”Jag tror att man genom en medveten och ambitiös kulturpolitik på allvar kan förverkliga finländska barns önskningar. Förslaget till barnkulturpolitiskt program är en del av denna politik. Trots att det är frågan om förslag är slutresultatet ändå ett viktigt verktyg i vår verksamhet, sade kultur- och idrottsminister Paavo Arhinmäki.” I programmet ingår sju förslag som riktar sig till kultur- och utbildningspolitiken, till kommunerna och till aktörer inom barnkultur:

- Grunda ett riksomfattande center för främjande av barnkultur och konstfostran.

- Ta i bruk en modell som inför hobbyverksamhet i skolans utrymmen efter skol- dagens slut.
- Konstens och kulturens tillgänglighet skrivs in som grundrättigheter för barn och unga.
- Man planerar och öppnar utrymmen tillsammans med barn och unga som inspirerar till motion och hobbyverksamhet.
- Barnens och ungas kulturkompetens stärks.
- Barnen får bättre möjligheter att delta i konst och kultur.
- Barnkultur och konstpedagogik blir en del av studierna i lärarutbildningen.

(Undervisnings- och kulturministeriet 2014c)

Barnens uppväxts- och kulturomgivning har förändrats mycket i jämförelse med tidigare årtionden. Då materiellt välmående har ökat är en majoritet av barnens yttre uppväx- tfaktorer i skick i Finland. Ändå mår många barn dåligt vilket syns i till exempel barnens och ungas skyddslöshet, att de mentala problemen blir fler, att elever inte kan anpassa sig och att många unga inte hittar en fast punkt i livet. I ett mångkulturellt Finland har barnen bättre möjligheter än förut till växelverkan och att bli mer internationella. Barn med olika bakgrund har olika förutsättningar och färdigheter att ta del av konst och kul- tur. De tjänster som finansieras av den offentliga sektorn och av samhället borde försöka jämna ut dessa skillnader och göra kulturen mer tillgänglig. Barnvården och skolorna är i en viktig roll men så är även till exempel musik- och konstskolorna. (Undervisnings- och kulturministeriet 2014d:8-9)

Barnkulturcentren är viktiga och samlar ihop, utvecklar och förmedlar sin egen branschs specialkunskaper och vars påverkan borde ökas lokalt, regionalt och riksomfattande. De gör ett viktigt jobb genom att bland annat stöda skolors och daghems konstpedagogik. Man borde stöda centrens profilering och utvecklandet av den egna kunskapen. Det skulle kanske även finnas förfrågan på center som skulle fokusera på barnens och för- äldrarnas gemensamma kulturverksamhet. De flesta centren kännetecknas av den strama finansieringen som hindrar att utveckla och vidga verksamheten. (Taiteen keskustoi- mikunta 2002:36)

2.10 Finansiering av barnkultur

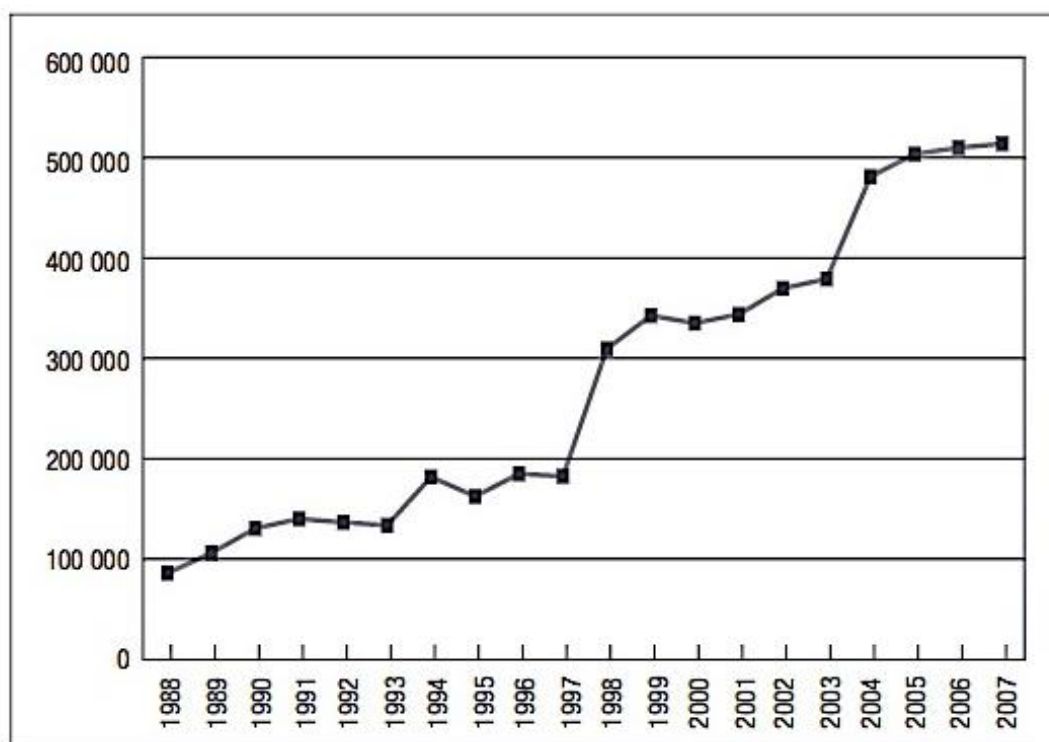
Barnkultur finansieras i Finland av undervisnings- och kulturministeriet, av Centret för konstfrämjande och av olika fonder och stiftelser. Undervisnings- och kulturministeriet understöder barnkulturcenter och konst- och kulturevenemang för barn. Syftet att understöda barnkulturcentren är att främja barnens jämlika deltagande i kultur i hela Finland, att stödja barnkulturcentrens verksamhet samt att hjälpa bilda nätverk mellan centren. Understöden beviljas till barnkulturcentrum där professionella inom konst och kultur producerar kulturtjänster i första hand till barn. (Barnkultur.fi 2016)

Centret för konstfrämjande delar ut olika stipendier som passar för barnkulturaktörer. De regionala konstkommissionerna delar ut projektstipendier och specialbidrag till barnkultur. Målet är att erbjuda barn och unga konst som är skapad av professionella konstnärer. Framförallt vill man stöda de projekt där barn och unga själva kan vara aktiva och delta. Statens konstkommissioner beviljar även en del av sina stipendier till barnkulturprojekt. Man kan få bidrag för att till exempel skriva en barnbok, illustrera, färdigställa en föreställning eller komponera barnsånger. Centret belönar årligen aktörer inom barnkultur med ett statspris. (Barnkultur.fi 2016)

Finska Kulturfonden beviljar stipendier inom alla kulturens områden. Arbetet kan utföras både i Finland och utomlands. Inom konsten stöder fonden framförallt arbete och olika projekt men även studier i viss mån. Fonden har en separat helhetssumma reserverad för barnkulturstipendier. Svenska kulturfonden stöder den finlandssvenska kulturen och utbildningen, det svenska språket och finlandssvensk verksamhet i Finland. Kulturfonden beviljar stipendier och bidrag till privatpersoner, arbetsgrupper och samfund. Svenska kulturfonden har en årlig utdelning på ungefär 34 miljoner euro. Svenska kulturfonden beviljar bidrag till många typer av kulturell verksamhet för barn. (Barnkultur.fi 2016)

År 1981 inkluderades ett separat budget för att främja barnkulturen i statens budget. Undervisningsministeriet delade ut stipendium och statspris åt konstnärer ända till året 1984. Efter 1985 har besluten om fortsatta stöd gjorts i Centret för konstfrämjande. 1996 började en ny form av stöd inom barnkultur delas ut till samfund i forma av speci-

albidrag. Konstnärer som verkar inom barnkultur kan även få annat stöd av statens Center för konstfrämjande (stipendier, konstnärsstipendier och andra stöd) och av stipendienämnden. I allmänhet har utvecklingen av budgeten som varit ämnade för främjandet av barnkultur varit som en våg och den har vuxit proportionellt lite mera än det direkta konstnärsstödet under samma tidsperiod. (Anttila & Rensujeff 2009:62-63)

Figur 2 Utvecklingen av budgeten menad att främja barnkultur under åren 1988-2007. (Anttila & Rensujeff 2009:63)

Då man talar om kultur glömmar man ofta bort barnkulturen fast det just är barnkulturen som man borde fokusera på då man placerar kulturkapital. Det betydelselösa finansiella stödet som barnkulturaktörer får berättar om glömska och tanklöshet. Till exempel är de stöd och stipendier som delas ut inom barnkultur tre gånger så små som de som beviljas vuxenkultur. Trots att det har bevisats i många studier att den kulturella och sociala omgivningen i barndomen har oersättligt inflytande på människans levnadsbana, fäster man inte tillräckligt stor uppmärksamhet vid det. (Hyypä 2013:48)

I Stockholm restaurerades under rivningshot Gamla Riksarkivet och byggdes om till ett barnkulturhus, Palatset. Palatset hittade snabbt sin plats i barnens hjärtan. Men hur gjorde skolorna? Budgeten räckte inte till skolklassernas inträdesbiljetter. Det behövdes

ett separat ekonomiskt stöd för att stöda skolbarnens besök. Att bygga och upprätthålla barnkulturhus är dyrt men väldigt lönsamma investeringar med tanke på barnens framtid. Tyvärr blir inte marknadsekonomin och väntar. Om projektet inte når ekonomisk framgång är det inte lyckat. Så gick det även för Palatset som gick i konkurs under ett år. Det finns inget kulturhus för barn i Stockholm längre. (Hyypä 2013:51)

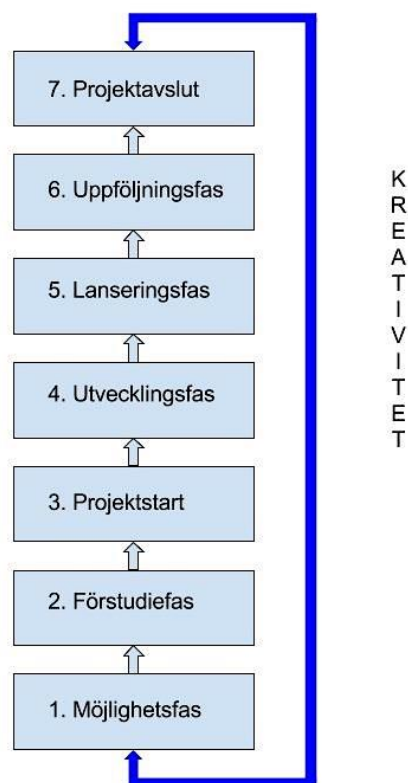
Familjerna har ett stort ansvar vad gäller val av barnens hobbyer samt att stöda dem ekonomiskt. Hemmen finansierar största delen av barnens och ungas hobbyer. Föräldrarnas andel av kostnaderna varierar beroende av socioekonomiska faktorer. Kommunfinansien är barnkulturens viktigaste källa för finansiering. Kommunerna svarar för barnens och ungas lagstadgade kostnader och kostnader enligt prövning. En del av kommunernas statsandelar går till barnkulturen oberoende av tyngdpunkterna i kommunernas budgeter. Kommunernas strategier, planer för välmående och småbarnsfostran och skolornas läroplaner påverkar i stor grad hur och hur mycket kultur som hör till barns och ungas liv. (Undervisnings- och kulturministeriet 2014d:8)

2.11 Produktutveckling

Företagens plats på marknaden är beroende av vad de har att erbjuda. Det kan vara produkter, tjänster eller idéer och ofta en kombination av alla tre. Det kan finnas många orsaker till att företag har dessa erbjudanden. Det kan vara lönsamhet, image, kundtillfredsställelse och marknadsandel. En succé är inte alltid garanterad. För att höja sannolikheten att uppnå framgång behövs speciella prestationer som är en del av företagets process, nämligen produktutveckling. (Kahn 2001:1)

Produktutveckling har alltid funnits för att lösa olika problem. Med produktutveckling menar man systematiskt och organiserat försök att förbättra redan existerande produkter eller hitta på helt nya. Med produkt tänker man ofta på en sak men det kan också vara en tjänst. Både barn och vuxna använder produkter i olika sammanhang. Ibland används produkten av båda, ibland bara av barn. Oftast är produkten inköpt av en vuxen. Man kan fråga sig i vilken grad barn, eller användare överhuvudtaget, har ett inflytande över utformningen och utvecklingen av de produkter de använder? Om de hade inflytande, skulle produkterna se ut och fungera som de gör? (Johansson & Karlsson 2013:107)

För att kunna bedriva produktutveckling systematiskt krävs någon form av process. Processen beskriver vilket arbete som skall genomföras. (Johansson & Karlsson 2013:108) Förenklat kan processen bestå av ett antal steg och faser (se Figur 3). I möjlighetsfasen identifierar man möjligheterna som kan ligga till grund för att ett nytt koncept identifieras. Konceptet utvecklas i förstudiefasen. Efter detta genomförs en analys för att bedöma konceptets bärkraft i framtiden. I projektstarten skapas projektplanen, målformuleringen och en projektgrupp. Målformuleringen innehåller tidsplan, budget och vissa krav på produkten eller tjänsten som till exempel att priset vid lanseringen inte får överskrida en viss summa. I utvecklingsfasen finns de arbetsmoment som framställer en ny produkt eller tjänst. Vid lanseringsfasen sätts den nya produkten eller tjänsten på marknaden. I uppföljningsfasen kontrollerar man måluppfyllelseerna. Vid projektavslutningen gör man beslut om fortsatt utveckling. (Szatek 2011:17-19)

Figur 3 Utvecklingsprocessen. (Szatek 2011:18)

Kreativitet är ett centralt begrepp inom produktutveckling. Att lösa problem beaktas som uttryck för kreativitet. Kreativitet kunde till och med sägas vara problemlösning där svaren inte alltid är givna. Barn involveras i utvecklingsarbete trots att det inte är vanligt. Orsaken till att barn används kan vara att de förväntas presentera mer kreativa tankar och idéer än vuxna eftersom barn är mer kreativa än vuxna. Eller är de det? En del menar att kreativitet inte är medfött medan andra påstår att alla föds med mer eller mindre kreativitet som sedan genom åren kan stimuleras genom uppmuntran och träning. (Johansson & Karlsson 2013:129-130)

Barnens kreativitet utvecklas i samband med deras lek. Det förutsätter att det finns tid för lek och att leken inte hämmas. Hämmande kan till exempel vara tidspress, bedömning, fasta rutiner och tävling. Kreativ lek och fantasilek övar barnens ”möjlighetstänkande”. Den kreativa förmågan går ofta förlorad ju äldre barnet blir. En orsak till det här är kunskap. När kunskapen utvecklas kan den få hämmande effekter på kreativiteten. Barnen kan hitta på och berätta historier fritt då de saknar kunskap. När man har kunskap vet man att någonting är på ett visst sätt. Andra forskare säger att kunskap är en förutsättning för kreativitet. Det kreativa skapandet gynnas av kunskap och erfarenhet eftersom man kan kombinera faktorer med varandra. En teori är att kreativiteten ”växer bort” när man blir äldre medan andra menar att det är mer sannolikt att äldre barn censurerar sig själva för att inte verka konstiga. (Johansson & Karlsson 2013:130-131)

Då man försöker hitta på nya idéer används kunderna allt mer systematiskt som innovatörer med hjälp av olika metoder. Till exempel digitala plattformar tillåter kunderna att komma med egna idéer på nya produkter, tjänster eller kommunikationslösningar. En annan metod kan vara tävlingar där de bästa idéerna belönas. Ett exempel är IKEA som utlyste en tävling och vinnande bidrag var bland annat en spiralslang som håller alla sladdar och kablar samlade bakom datorer och TV och en bokhylla som tog tillvara utrymmet under trappor. (Szatek 2011:72-74)

I den användarcentrerade produktutvecklingsprocessen involveras användaren men hur och hur mycket skiljer sig från projekt till projekt. Skillnaderna kan beskrivas genom att tala om produktutveckling för, med och av användare. I produktutveckling för användaren utvecklar man produkter och tjänster som uppfyller användarens behov men an-

vändarens involvering är begränsad. Användaren kan användas i början av processen för att få information som kan användas i utvecklingen av produkten. Vanligare är att användaren används för utvärdering av produkten i slutet av utvecklingsprocessen. Utveckling av användare betyder att de har en aktiv roll i processen. Användaren utformar eller styr utformningen medan utvecklaren utför arbetet enligt direktiv. Det finns inga exempel på att barn skulle ha fått en dominerande roll i professionellt utvecklingsarbete. Utveckling med användare innebär att processen görs i samarbete med användaren och utvecklaren. Ofta handlar det om att involvera vuxna men det finns även exempel på då barn fått vara med, till exempel har de fått utveckla sin egen skolmiljö. (Johansson & Karlsson 2013:110-112)

Finns det någon skillnad i att involvera barn eller vuxna i forsknings- och utvecklingsprocesser? En synpunkt är att det inte är någon skillnad eftersom metoderna måste anpassas till den forskning som görs oavsett deltagarnas ålder. Samma etiska principer måste följas oberoende om det är barn eller vuxna som deltar i studien. En annan åsikt är att det finns en skillnad, "att det finns en strukturell asymmetrisk maktrelation mellan vuxna och barn." Enligt barnläkaren och pedagogen Janusz Korczak är det som är stort mera värt än det som är litet. Maktordningen syns till exempel hur våra samhälleliga resurser är fördelade. Om man till exempel granskar de ekonomiska resurserna visar det sig att fler barn än vuxna lever i fattiga familjer. Samma gäller inflytandet i det offentliga rummet. Barn kan till exempel inte längre röra sig fritt i stadsmiljön när den blir allt mer anpassad till biltrafik. Vuxna har mera inflytande över sina egna liv medan barn har vårdnadshavare och har skolplikt. Berry Mayall uttrycker det: "Barns liv levs genom barndomar som är konstruerade åt dem av vuxnas förståelse av barndom och vad barn är och borde vara". (Johansson & Karlsson 2013:14)

När barn och vuxna möts sker det utifrån tidigare erfarenheter av likadana möten. Den vuxna tar med sina egna erfarenheter av att vara barn, av att umgås med barn och sina föreställningar om vad barndomen är, vilket påverkar vad som händer i mötet och hur vuxna tolkar vad barnet säger. Barnen däremot har erfarenhet av vuxna hemma, på daghem och skolor samt andra ställen som påverkar barnens tolkning av situationen. Vuxna brukar ha auktoritet över barn och barnen förväntas göra som vuxna säger och lita på dem. Det är därför som det oftast är svårare för ett barn att gå emot en vuxen än tvär-

tom. Därför är det viktigt, att i möten mellan barn och vuxna, skapa en miljö som ger möjlighet till jämlik kommunikation. (Johansson & Karlsson 2013:15)

Forskaren Allison Druin har specifikt arbetat med utveckling tillsammans med barn. Hon skriver om fyra roller som barn kan ha i utvecklingsarbete: användare, utvärderare, informanter eller utvecklare. I rollen som användare bidrar barnen till utveckling genom att till exempel använda produkter eller miljöer medan observerandet och dokumenterandet sköts av de vuxna. Utvecklaren försöker genom observationerna förstå barnens användning av produkten och vilka problem som uppstår för att i framtiden kunna utforma produkterna på ett annat eller bättre sätt. Som utvärderare provar barnen olika prototyper. Resultaten används för att justera produkten eller miljön innan det färdiga resultatet. I rollen som informanter kan barnen vara med under olika delar av processen och ge sina åsikter om till exempel prototyper eller den färdiga produkten. Som utvecklare är barnen likvärdiga utvecklaren vad kommer till utformningen av nya lösningar. De bidrar på ett sådant sätt som är rimliga för barn och enligt de förutsättningar som finns. (Johansson & Karlsson 2013:112-113)

Forskning som handlar specifikt om produktutveckling för barn är väldigt begränsad. I den mån det diskuteras, handlar det om lek, lärande, säkerhet och marknadsföring. Därför måste man studera produktutveckling generellt och försöka tillämpa det vid produktutveckling för barn. Utmaningen är att försöka förstå och se den produkt, miljö eller tjänst som skall utvecklas ur användarens synvinkel i stället för ur sin egen. Det kan vara utmanande att skifta perspektiv från att produkten har varit målet till att produkten blir ett verktyg i en annan persons verksamhet. Det är svårt då både utvecklaren och användaren är vuxna och ännu svårare när användaren är barn. Detta skifte lyckas allt mer sannolikt ju mera kunskap utvecklaren har om barn och hur mycket information hen lyckas fånga upp och bearbeta. (Johansson & Karlsson 2013:115-117)

Produktutveckling för barn kräver kunskap om barn. Trots att det är viktigt att poängtera att barn är individer och utvecklas i olika takt så måste utvecklaren kunna generalisera. Utgångspunkter för utveckling och design kan till exempel vara "barnets motoriska och fysiska utveckling, dess intellektuella och kognitiva utveckling respektive sociala utveckling." Om man studerar barn ur ett antropometriskt perspektiv får man ledtrådar för

att kunna bestämma produktens utformning. Det är också viktigt att ta till exempel barnens motoriska förmåga i beaktande. Den mentala och sociala utvecklingen spelar även den en roll men teorierna som formats är motstridiga. (Johansson & Karlsson 2013:117-118)

”Barn är inte bara kortväxta vuxna utan utgör en egen brukarpopulation vars liv måste förstås utifrån de specifika förutsättningar och förhållanden som hör till barndomen vid en viss tid och plats.” Inom produktutveckling är det ändå vanligare att man frågar föräldrar, lärare eller andra vuxna som är involverade i barnens liv vad de tror att barnen vill ha istället för att fråga barnen. Yngre barn kan ha svårt att uttrycka sina tankar i tal, speciellt om det är frågan om mer abstrakta saker. Det krävs att utvecklaren kan ta till vara användarens kunskaper, erfarenheter, krav, synpunkter och önskemål. Barnens kunskaper kan tas till vara genom att de involveras som användare, utvärderare eller informanter. Den vanligaste rollen är användare. De kan involveras redan i början av processen, vid behovskartläggningen och -analysen. Metoder som används är till exempel intervju eller att observera barnen och använda informationen till att se om lösningarna fungerar eller om de kunde göras bättre ur barnens perspektiv. (Johansson & Karlsson 2013:119-120)

Då barnen används som utvärderare berättar de sina åsikter om till exempel nya idéer, koncept eller prototyper. De kan fungera både som passiva och aktiva utvärderare. Som passiva utvärderare utvärderar de produkten genom att berätta om de önskemål de har angående den i framtiden. Metoderna är de samma som när barnen involveras som användare. Det är viktigt att notera att barnen kan uppleva utvärderingen både som någonting positivt och som negativt. Det blir negativt då barnen uppfattar det som om deras prestation utvärderas istället för produkten. För att få utvärderingen positiv är det viktigt att få barnen att förstå att de deltar i en process som möjliggör utveckling av en bättre produkt för andra barn och att deras åsikter är viktiga och kommer att tas till vara. (Johansson & Karlsson 2013:123-126)

3 METODDISKUSSION

Forskningsmetoder kan delas in i kvalitativa och kvantitativa metoder. Kvantitativa metoder bygger på att samla in data som kan uttryckas i siffror, tabeller och diagram och från vilka man kan dra generella slutsatser. Med kvalitativa metoder vill man nå ett sammanhang och en mer fördjupad förståelse för ett fenomen. Respondenterna väljs inte för att representera en större grupp utan för att ge infallsvinklar och möjligheter till problematisering av en forskningsfråga. Kvalitativa metoder används för att söka efter ett fenomenens innebörd eller mening medan kvantitativa metoder används för att söka fenomenens förekomst eller frekvens. Kvantitativ forskning strävar till att vara objektiv och reliabilitet och validitet är viktigt. Inom kvalitativ forskning försäkras kvaliteten genom att forskaren ger insyn i processen och reflekterar över sina tolkningar och val. (Johansson & Karlsson 2013:27-28)

Berry Mayall skiljer på forskning på barn och forskning med barn. Forskning på barn innebär att barnen observeras, mäts och bedöms medan forskning med barn innebär att forskaren försöker träda in i barnens förståelsevärldar och på så sätt förändra sin egen syn på barn och barndom. Mary Kellett pratar däremot om forskning på barn, forskning om barn, forskning med barn och forskning av barn. Kellett skriver att vid forskning på barn har barnen inget inflytande över forskningen och vet inte ens alltid att de blir forskade. I forskning om barn hämtas informationen genom till exempel deltagande observationer eller intervjuer. Forskning med barn betyder att barnen deltar i studien som deltagare eller medforskare. Forskning av barn är initierat och genomfört av barnen själva. (Johansson & Karlsson 2013:29)

3.1 Val av undersökningsmetod

Intervjuns syfte är att få information om något visst område utifrån en annan persons perspektiv. En kvalitativ intervju ger möjlighet till nyansering och kan fånga det som är motsägelsefullt och individuellt. Informanten har möjlighet att definiera ämnet och förse frågeställningarna med nya perspektiv. Intervjun är begränsad av muntlig kommunikation och resultatet hänger långt på informantens förmåga att uttrycka sig i tal. Intervjuaren har förberett sig med frågor eller teman att diskutera och en lyckad intervju känne-

tecknas av att det är respondenten eller respondenterna som talar mest. Det förutsätter att ämnet engagerar dem och att de känner sig trygga i situationen. Intervjun kan genomföras som enskild eller som gruppintervju. Det kan vara ett sätt att utjämna den strukturella ojämlikheten mellan barn och vuxna genom att låta flera barn delta samtidigt. Förutom att barnen är flera till antalet och på sätt har ett visst övertag kan de även söka stöd hos varandra och det kan bli diskussion mellan barnen. (Johansson & Karlsson 2013:57-61)

För denna undersökning lämpar sig den kvalitativa metoden bäst och mer specifikt, den kvalitativa intervjun eftersom man vill komma djupare åt barnens åsikter. Dessutom kan inte ett litet barn själv ännu svara på enkätundersökningar och tanken var att det är barnet själv som får berätta om sina erfarenheter och åsikter utan att det sker via en vuxen. Nackdelen med intervjuerna är att den långt hänger på respondenternas förmåga att kommunicera. Skribenten valde gruppintervjuer för både intervjuerna med barnen och vuxna. Med barnen var tanken att de skulle känna sig mera bekväma om de har vänner runt omkring sig. Med de vuxna var det tänkt att det kunde skapa mera diskussion om de är flera än om de intervjuas enskilt. Beslutet var även tidsbesparande som påverkade valet en del. Dessutom användes egna observationer av barnen under de föreställningar och verkstäder som skribenten deltog i under hösten och våren på Lilla Aurora.

3.2 Frågorna och respondenterna

Frågorna (se **Virhe. Viitteen lähde ei löytynyt.**) är utformade utgående från den teoretiska referensramen och uppdragsgivarens önskemål. Frågorna skiljer sig från varandra då de är riktade till barnen eller föräldrarna. Med barnen börjar diskussionen lätt med deras namn och ålder och går sedan över till saker de gjort på daghemmet och vad de tycker om att göra där. Frågorna efter det försöker få reda på vilka kulturevenemang barnen har deltagit i och vad de skulle vilja göra i framtiden. Frågorna till de vuxna handlade om vad deras barn har sett på Lilla-Aurora och om de har märkt att programmet påverkat deras barn på något sätt. Frågorna tog upp föräldrarnas bild av Lilla Aurora, hur de vet att deras barn tycker om det de ser och önskemål gällande framtiden.

Intervjuerna gjordes med tre barnhemsgrupper varav två var finska och en var svensk. Den första gruppen hade 3-4 åringar. Efter den första intervjun bad jag de andra daghemmen att samla en grupp med 4-5-åringar eftersom många av 3-åringarna i den första gruppen hade ganska svårt att uttrycka sig i tal. Även frågorna formades en aning efter den första intervjun. Den vuxna gruppen var föräldrar som besöker MLL:s familjekafé i Lilla Auroras utrymmen. De föräldrar som hade besökt Lilla Aurora i något annat program än kaféet togs med i intervjun.

3.3 Genomförande av undersökningen

Alla intervjuer utfördes under februari och mars. Den första intervjun med en daghemsgrupp fungerade lite som en testintervju och de två följande anpassades enligt hur den första gick. Frågorna modifierades en aning utgående från den första. Till exempel frågade jag inte de två andra grupperna alls vad som får dem att skratta eftersom den första gruppen bara berättade att de skrattar när de blir kittlade och min tanke med frågan var mera vad som får dem att skratta på en föreställning. Allt som allt intervjuades 25 barn och sju vuxna.

4 RESULTATREDOVISNING

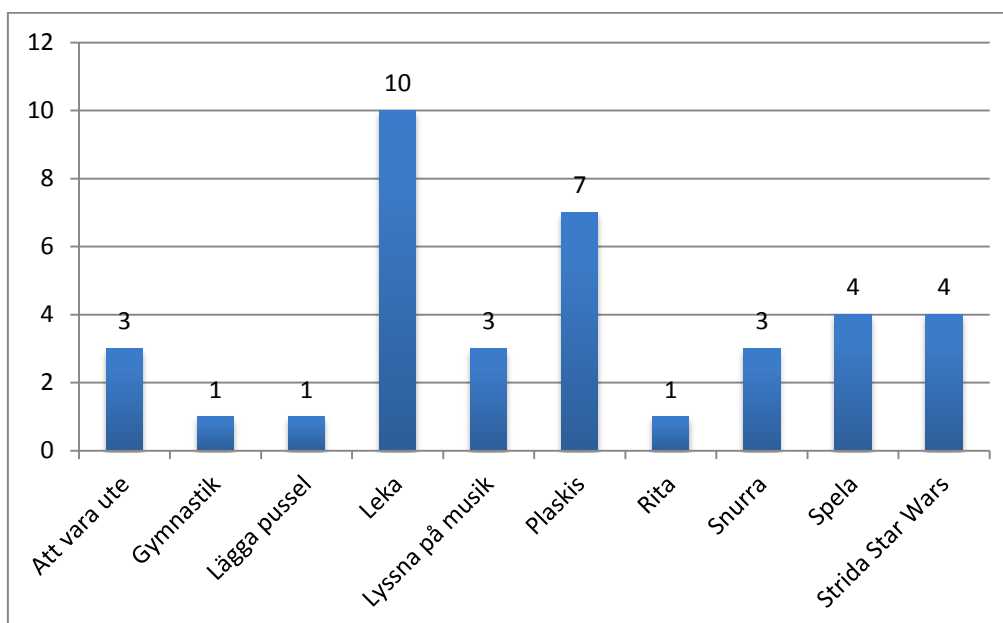
I följande kapitel redogörs resultaten som anhållits genom intervjuerna. Intervjuerna bandades in och transkriberades för att få ut all väsentlig information. Vissa av svaren redovisas i form av grafer för att underlätta läsaren att förstå de erhållna svaren visuellt. Resultatredovisningen är delad i tre kapitel. Det första handlar om resultaten i intervjuerna med barn, det andra om resultaten med de vuxna och till sist skribentens egna observationer.

4.1 Intervjuerna med barnen

Barnen som intervjuades var i åldern tre till sex. Av 25 barn var fem stycken 3 år, elva stycken 4 år, åtta stycken 5 år och ett av barnen var 6 år. De två första grupperna hade hållit på med ganska samma saker på dagis, att leka, spela och pyssla. Den sista gruppen började berätta om en skogsutflykt de skulle göra senare och om sportlovet. Efter om-

formulering av frågan till att vad de har gjort under veckan var svaret att de har varit på gymnastik och skall åka på skogsutflykt.

Som följande fråga var att vad barnen tycker om att göra på daghemmet (se Figur 4). Det var mest populärt att leka. Exempel på vad barnen tyckte om att leka var med dinosaurier, bilar, Star Wars och att klä ut sig i rollkläder och leka. Star Wars var populärt på ett dagis och de berättade att de gjort en Star Wars föreställning där de stridit mycket. Plaskis fick mycket understöd i det svenska daghemmet som hade en lite plaskbassäng där barnen fick simma då och då. Att spela, vara ute och lyssna på musik fick också en del understöd. Det var ett barn som sade att hen tycker om att snurra och då var det även två andra barn som sade att de också tyckte om att snurra.

Figur 4 Vad barnen tycker om att göra på dagis.

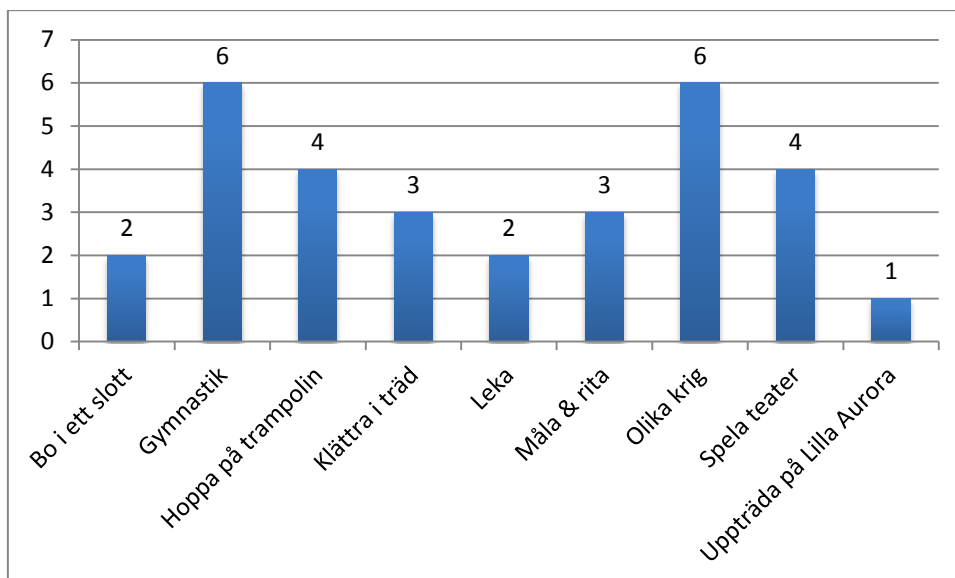
Den fjärde frågan var om barnen hade varit på utflykt med daghemmet. Den första gruppen associerade utflykt med deras utflykter till skogen så de berättade mycket om bland annat blåbär som de hade ätit i skogen. Då jag frågade om de varit någon annanstans fick jag som svar att de varit i en annan skog och ätit blåbär. Jag omformulerade frågan till att om de har varit på teater och då var det många som kom ihåg att de varit

på Lilla Aurora. Barnen berättade att de varit och lyssnat på gitarrmusik, fått ett kort och att det var trevligt.

Den andra gruppen berättade att de varit på biblioteket, på teater, till skogen och mulleskogen, på Lilla Aurora, till Vindängen och Boställs skola. Det berättade mycket om en föreställning, ”Jakten på det försvunna ljudet” som de sett på Boställs skola. Jag frågade vidare vad de tycker om att göra på biblioteket. Svaret var att läsa och vara på sagostund. Någon associerade också till Lucia som väckte entusiasm i gruppen. Angående Lilla Aurora berättade barnen ingående om föreställningen ”Mamma Mu och Kråkan firar jul” och Alfons Åberg. De nämnde också Mullvaden (film) och Bulleribång. Eftersom barnen var så duktiga på att berätta om vad de gjort frågade jag en extra fråga om vad de tyckte har varit den bästa eller roligaste upplevelsen. Tre barn nämnde Lucia, två barn nämnde Arne Alligator, två barn nämnde Sås och Kopp, ett barn nämnde Bulleribång och ett barn nämnde Lilla Mullvaden.

Den tredje gruppen berättade att de varit till Auroras Kapell på föreställningar men kom inte ihåg på vad. Jag frågade om de varit någonstans för att pyssla eller lyssna på musik. Barnen sade att de pysslar på daghemmet. De berättade också att de varit på Risto Rappääjä -film med familjen och Emil -teaterföreställning.

Den femte frågan var vad barnen skulle tycka om att se eller göra i framtiden. Den första gruppen satt helt tyst vid frågan. Jag försökte utgående från vad de sagt tidigare fråga om de hittar på någonting som de skulle villa göra. Ett av barnen började berätta om en lekpark. Diskussionen bland barnen gick igen över till blåbär och andra bär. Sedan berättade några barn om sina gårdar, att de har trampolin, gunga och sandlåda och att de tycker om att leka på gården och äta morötter. Ett barn berättade att hen alltid har velat äta blåbär och att de har Angry Birds kex och isglass hemma. Från Angry Birds kexen gick diskussionen vidare till Angry Birds och att barnen tycker om dem och att många har varit i Angry Birds parkerna och lekt.

Figur 5 Vad barnen i grupp två skulle vilja se eller göra i framtiden.

Den andra gruppen hade väldigt mycket idéer på vad de skulle vilja göra (se Figur 5). Fyra barn nämnde att de vill spela teater eller göra en film och ett barn sade att hen skulle vilja uppträda på Lilla Aurora. Olika krig nämndes av sex barn. Dessa var bland annat ballongkrig, kuddkrig och kramdjurskrig. Gymnastik var också populärt och av sex barn som svarade gymnastik ingår även de som ville simma. Annat värt att nämna var till exempel att ett barn ville se skrämmande pojkfilmer som till exempel Star Wars eller Ninjago. Ett barn ville pyssla tåg och ett annat laga mat. Många av sakerna var även sådana som barnen ville göra med sina föräldrar. Eftersom gruppen hade så många idéer bad jag dem i slutet att ännu säga en sista sak som de skulle vilja göra. Tre barn svarade att de skulle vilja besöka en bondgård på nytt och åka hästkärra. Någon ville se muminteater och dansa till slut. Ett barn vill se mullvadsfilmen. Tre barn ville hoppa på trampolin och ett barn ha ärtpåskrig. Ett barn ville inte vara på daghemmet utan istället göra roliga saker hemma som att titta på film eftersom de inte har en TV på daghemmet.

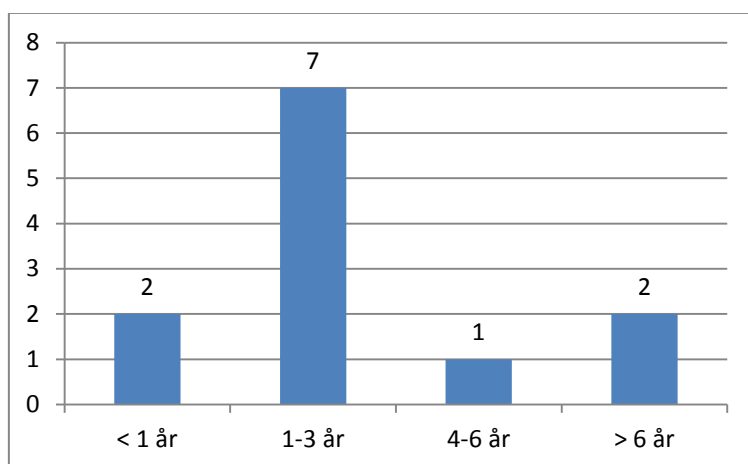
I den sista gruppen frågade jag vad de skulle vilja se eller göra till exempel på biblioteket eller Lilla Aurora. Svaret var att de har varit på biblioteket och att biblioteksbilen kommer till daghemmets gård. Sedan gick diskussionen över till vad för sorts dricka barnen tycker om. Ett barn berättade att hen tycker om blomkål och paprika varvid ett annat svarade att hen tycker om blomkål och broccoli. Sedan börjar de visa fingertricks

och sjunga Star Wars. Försökte fråga om barnen hittade på ännu någonting som de skulle vill göra och svaret var att i varje fall Star Wars och leka. Eftersom barnen vid det här skedet bara pratade om Star Wars och hade svårt att sitta stilla, avslutade jag intervjun.

Min sjätte fråga var vad som får barnen att skratta i föreställningar eller vad de tycker är roligt i dem. Frågan uppfattades inte av barnen som i stället berättade att när någon kittlar dem så skrattar de. Eftersom frågan inte fungerade så bra tog jag inte heller med den i de två följande intervjuerna. Av den första gruppen frågade jag också vad de tycker är skrämmande. Svaren var inte heller kopplade till föreställningar och sedan gick diskussionen över till hundar. Lämnade bort även denna fråga med de två andra grupperna.

4.2 Intervjuerna med vuxna

I intervjun deltog sju vuxna. Fyra av dem hade ett barn, två av dem två barn och en av dem fyra barn. Barnen var mellan ett halvt år upp till 13 år (se Figur 6). Alla familjer bor i Esbo. Två av respondenterna berättade att de själva går 0-2 gånger på kulturevenemang i året, tre av respondenterna sade att de går 3-4 gånger och två att de går fler än sex gånger per år. Följande fråga var hur många gånger de har varit på Lilla Aurora med sina barn. Tre av föräldrarna hade varit 1-2 gånger, två hade varit 3-4 gånger, en hade varit 5-6 gånger och en hade varit ca tio gånger. Program som de hade varit på var färgbad, cirkuskurs, teater, konsert, dans, verkstäder och på lördagsprogram.

Figur 6 Åldern på föräldrarnas barn.

Femte frågan var att vad informanterna först tänker på när man säger Lilla Aurora. En av informanterna svarade att det första hen kommer att tänka på är att det ordnas mycket evenemang och att det finns rum att välja mellan men att hen saknar regelbundna evenemang som cirkuskursen var. Några andra instämde att kurserna fylls väldigt snabbt och att det skulle kunna finnas mera av dem. En annan bild av Lilla Aurora var kultur, konst och verksamhet för barn men också en saknad efter regelbundenhet eller evenemang som ordnas flera gånger. Andra kommentarer var att det är ett härligt utrymme med trevligt program för barn, rimliga pris och mycket program som är gratis, bra trafikförbindelser, mysigt och trevligt och trevligt program för barnfamiljer.

Följande fråga var om föräldrarna har märkt att något av programmen skulle ha påverkat barnens lek eller skapande. Några svarade att det inte märks ännu när barnen är så små men en kommenterade att det säkert ändå påverkar på något sätt. En förälder berättade att de gjort cirkusrealiterade saker hemma efter cirkuskursen. Ljusverkstaden påverkade ett barns lek positivt och de hade lekt samma lekar hemma efter verkstaden. Som följdfråga var att om någon speciell kulturgren verkar mera än andra. Tre svarade att musiken påverkar mest. Ett barn tyckte om att sjunga, spela och dansa. Ett barn tyckte om att sjunga och det sista barnet tyckte om att spela instrument på konserter. De fyra andra informanterna hade inte märkt någon skillnad.

Den åttonde frågan var att hur föräldrarna vet om barnet tycker om det hen ser eller upplever. Många nämnde att om barnet orkar koncentrera sig på det som händer och om barnet glatt deltar vet man att hen tycker om det. Man kan se det på gester, miner och sättet att vara på. Också med babyn ser man när de orkar vara på plats och bara stirrar på föreställningen. En respondent berättade att barnet alltid gärna åker till Lilla Aurora och pratar länge efteråt om vad hen sett och upplevt. Två av föräldrarna berättade att barnen berättar om de tycker om det de ser. Följdfråga till detta var om barnens åsikter påverkar på valet av programmet. Två svarade att det inte påverkar. Den ena eftersom barnet inte har åsikter ännu men att de försöker fundera vad som skulle kunna intressera barnet. Den andra eftersom barnet gärna går på allting. En respondent svarade att hen

inte för barnet på sådant som barnet inte tycker om men tillägger att hen inte är säker om sådant program kommit emot.

Sista frågan var vad föräldrarna skulle önska sig i fortsättningen av Lilla Aurora. Hälften av föräldrarna önskade mer regelbundna program, eller program som fortsätter under flera veckor. En informant önskade program på vardagskvällar så att man kunde komma efter jobbet. En annan önskning var teater och konserter för 0-8-åringar.

4.3 Egna observationer

I Lilla Auroras konsthall finns en gammal trätrappa som leder upp till vinden. Både på vardagsföreställningar och under familjelördagar är trappan alltid lika populär bland barnen att rutscha ner för. Ibland verkar det som om intresset just för trappan är mycket större än för själva programmet.

Under föreställningarna har det varit väldigt stor skillnad på hur grupperna beter sig. Vissa grupper sitter tysta och följer med koncentrerat. Andra skrattar hejdlöst åt allting. Ofta märker man orolighet bland barnen efter ca en halv timme. Förskolebarnen brukar orka koncentrera sig lite längre. Helt små barn och babyn brukar röra på sig till musiken i föreställningen.

Vissa av barnen tackar dem som uppträtt för en bra föreställning. Oftast är de ändå de vuxna som uttrycker sin tacksamhet. Ett intressant fenomen är hur olika föreställningar och verkstäder säljer. Vissa går åt med det samma. Föreställningar som har ett djur i namnet brukar fyllas snabbt. Till exempel föreställningarna ”Toivo siilin päivä” (igelkotte) och ”Santeri sammakon seikkailut ” (groda) sålde slut på väldigt kort tid medan andra föreställningar med kanske lite mindre lockande namn säljer långsammare eller inte alls.

5 DISKUSSION

Barnkulturforskarna Gunnar Danbolt och Åse Enestvedt delar barnkultur i två delar: kultur för barn och barnens egen kultur. På Lilla Aurora erbjuds mest kultur för barn.

Trots att barnen i till exempel verkstäder får skapa själv är det ändå på de vuxnas villkor som det sker. Det är vuxna som har planerat verkstaden och den förverkligas också av en vuxen ledare eller konstnär. Det finns egentligen inte utrymme för barnens egen kultur. Det har gjorts en del framsteg på den fronten redan nu under våren 2016 då det finns planer på att gårdens lekhus skall bli ett öppet utrymme för lek. Det kunde också utvidgas till utrymmen inomhus. Det var också barnens egen kultur som önskades bland barnen. I en av grupperna ville barnen gärna klä ut sig och spela teater själva eller få uppträda och det var till och med specifikt på Lilla Aurora som barnet ville uppträda på.

Det kom även starkt fram i intervjuerna med barnen att de tycker om att leka. Enligt Suosalo kan barnen genom lek klassificera saker hen har upplevt och lära sig nytt. Barnet kan skapa leken med anspråkslösa medel eftersom barnets fantasi gör resten. Det kunde vara en bra idé att försöka utveckla barnens lek på Lilla Aurora. Det finns förstås möjlighet för barnen att leka hemma eller på daghemmen men kanske man kunde använda lekandet i inläringen även på Lilla Aurora i större grad. Dessutom kan kulturcentret ha bättre möjligheter för större lekar än vissa hem och daghem har. Om man tar exemplet med barnen som ville klä ut sig och leka så kunde det användas för att skapa någon slags improvisationslekkurs där barnen kan leka och kanske lära sig något nytt med hjälp av drama. Med tanke på den nya byggnaden kunde man också tänka sig att bygga ett rum som bara är till för barnens egen lek och fantasi.

Kulturforskaren Dieter Lenzen konstaterar att de som talar om barndomen är vuxna. Det stämmer även på vem som planerar och förverkligar barnkultur. Detta examensarbete försöker hitta ett sätt att ta med barnen i planeringen. Det har varit utmanande eftersom det som vuxen är svårt att sätta sig i barnens position. Utgående från de diskussioner jag hade med barnen njuter de av att leka och många nämnde saker de tycker att göra tillsammans med sina föräldrar. Som kulturproducent vill man producera högklassig kultur åt barnen och det är också de önskemål som kommer från cheferna men är det samma som barnen vill ha? Hur skall man balansera mellan konstnärligt högklassigt och lekfullt program? Om barnen vill leka Star Wars är Lilla Aurora det rätta stället att göra det på? Frågan är kanske om Lilla Aurora vill profilera sig som ett kulturcentrum eller mer som ett aktivitetshus. Samtidigt är ju barnens lek en väldigt stor del av deras egen kultur.

Sörenson frågar om musiken skall vara som lek, som njutning och en del av andra konstupplevelser, som någonting man hör eller någonting man gör? Av intervjuerna framgår tydligt att barnen tycker om att lyssna på musik men även att själv musicera. Som svar på Sörensons fråga, det finns utrymme för att både höra och göra. Det anser jag också att Lilla Aurora har gett utrymme för, både konserter och musikverkstäder. Av föräldrarnas svar framgår också att musiken är viktig för deras barn. Bland frågorna fanns en om föräldrarna har märkt att någon speciell konstgren påverkar deras barn mera än andra. Alla de föräldrar som sade sig ha märkt en skillnad sade att musiken påverkar deras barn mest. Det är ganska intressant att musik är så omtyckt eftersom jag märkt att på Lilla Aurora kan vissa konserter vara svårsålda. Speciellt om det är något mindre ordinärt. Fast samtidigt kan det hända att det gäller för andra konstformer också.

Koppinen skriver att det känns som om barnmusiksgenren har försvunnit helt och hållet. Barnen lyssnar på popmusik. Positivt är ändå att barnmusik fortfarande intresserar och nya föräldrar frågar var de kan hitta bra musik åt sina barn. Från mina intervjuer kom inte detta fenomen fram. Barnen nämnde bland annat Sås och Kopp och Arne Alligator. Ingen nämnde någon popstjärna. Samtidigt kan man ändå se på annat håll att det kan finnas sanning i påståendet. Till exempel vid Mumin festivalen, som ordnas vid midsommar, är Robin huvudartist (se Figur 1). Hans namn är skrivet med stort och reklamen har en stor bild av honom medan barnorkestrarna fått väldigt lite uppmärksamhet i reklamen.

Laulajainen menar att för barn är bildens innehåll mycket viktigare än konstnärligheten. Barnet är intresserat av vad som händer i bilden och framför allt av detaljer. Jag anser att det här stämmer överens också med föreställningar som är riktade till barn. Från intervjuerna med barnen märkte man tydligt att berättelserna i till exempel teaterföreställningarna intresserade dem. De mindes förvånansvärt detaljrikt händelseförloppen i olika föreställningar som det kunde vara en lång tid sedan de hade sett. Som vuxen tittar man mer kritiskt på det konstnärliga förverkligandet medan barnen koncentrerar sig på historien. Det kunde vara värt att tänka på då man i framtiden väljer pjäser på Lilla Aurora, att ge historien större betydelse. Som det är nu är tonvikten alltid på det konstnärliga men barnen kanske inte uppfattar det alls på samma sätt.

Sörenson säger att om barnen skrattar åt pjäsen betyder det inte med säkerhet att de tycker om den eftersom barn tycker om att skratta i grupp. Men om barnen börjar berätta historier, sjunga melodier, pröva rörelsemönster eller leka kan man med stor säkerhet säga att pjäsen har tilltalat barnet. Detta märkte jag även i mina observationer av barnen under föreställningarna. Vissa grupper skrattade nästa hysteriskt åt allt eftersom ett barn började skratta. Första gångerna det hände trodde jag verkligen barnen tyckte det var roligt men när det hände flera gånger började jag inse att de bara skrattar för sakens skull. Vissa föreställningar fick barnen att sitta tysta och följa noggrant med, med öppna munnar. Detta gav ett mycket klarare tecken av att de är intresserade av vad de ser. Även föräldrarna bekräftade att barnen tycker om någonting då de orkar koncentrera sig på det. Jag märkte även att bara de helt bästa föreställningarna fick barnen att sitta stilla i en halv timme eller mera. I till exempel filmvisningar började tydligt märkas oroligheter och rubbningar i koncentrationen efter ca 20 minuter.

Från intervjuerna med barnen framgick även att påståendet att barnen, om de tycker om det de ser, efteråt leker, återberättar historier osv. stämmer. En grupp hade sett en Star Wars föreställning gjord av förskolegruppen och var helt begeistrade av vad de sett och var mitt inne i sin Star Wars lek då jag kom för att göra intervjun. Hela intervjun präglades av Star Wars. En annan grupp hade också lekt eller framfört egna pjäser efter att de varit på någon föreställning. Även intervjuerna med de vuxna bekräftade att barnen leker hemma lekar relaterat till vad de sett eller upplevt om det har varit i deras tycke. Till exempel cirkuskursen och ljusverkstaden hade påverkat barnens lek.

Sörenson skriver att dagens barn ser mycket film både på tv och på bio. Det framgick ur intervjuerna att barnen tycker om att se på film. Speciellt intressant var ett barns uttalande om ”pojksfilmer”. Hens åsikt var att pojksfilmer är till exempel Star Wars och Ninjago. Andra filmer som barnen sade att de tyckte om var Mullvaden och Risto Rappääjä. Problemet på Lilla Aurora har varit att hitta nya kvalitativa filmer som inte är för långa eftersom barnen inte orkar sitta stilla mer än ca 45 minuter, kortare om de är yngre barn. Det har även diskuterats om filmer är för ”lätt” underhållning då det inte kräver något annat än att man beställer filmen och sätter på den. Men från intervjuerna framgick ändå att barnen tycker om att se på film och att det till exempel inte på daghemmet går att se

på film eftersom de inte har en TV och därför tycker jag det är viktigt att även erbjuda film på Lilla Aurora.

Martsola och Mäkelä menar att barn lätt kommer åt material som är menat åt vuxna och att till exempel datorspel innehåller mycket våld. Det fick mig att fundera på om det är dåligt att barnen till exempel leker krigslekar i Star Wars stil efter att de sett förskolebarnens Star Wars föreställning? Vidare kan man fråga sig om förskolebarnen sett filmen eller bara känner till historien? Och om de sett den, hur har de förstått filmerna då de är på engelska? Ideologiserar Star Wars krig eller är det bara harmlösa lekar? Det får mig också att fundera på om Lilla Auroras program borde följa trender mera och använda aktuella fenomen till exempel i verkstäder eller blir det bara som Kerhokeskus skriver att det i lekar som härstammar från media som en negativ sida finns kommersialism och andra intressen i bakgrunden?

Taiteen keskustoimikunta säger att barnkulturcentren är viktiga och samlar ihop, utvecklar och förmedlar sin egen branschs specialkunskaper. Det framgick i intervjuerna att detta säkert stämmer. Många nämnde Lilla Aurora av de ställen de besökt. Jag tror att även bibliotek är viktiga för barnen. Samtidigt begränsas det inte bara till ett visst ställe. Det är mera frågan om upplevelsen som barnen har och det visade sig att en viktig plats för till exempel en grupp var skogen.

De flesta centren kännetecknas av den strama finansieringen som hindrar att utveckla och vidga verksamheten menar Taiteen keskustoimikunta. Det märks även på Lilla Aurora. Intresset finns att göra och utveckla men resurserna räcker knappt till att sköta vardagliga saker så att huset hålls igång. Av mina egna observationer märkte jag att det inte alltid var bara föreställningen som var viktig eller det roligaste för barnen. Att komma bort från daghemmet, leka på Lilla Auroras gård eller rutscha i trappan kunde vara precis lika roligt som själva föreställningen. Det kan vara bra att tänka på att det inte alltid krävs en massa resurser för att barnen skall trivas. Ibland räcker det även med mindre och på så sätt kan man spara resurser.

Undervisnings- och kulturministeriet poängterar att familjerna har ett stort ansvar vad gäller val av barnens hobbyer samt att stöda dem ekonomiskt. Föräldrarnas andel av

kostnaderna variera beroende av socioekonomiska faktorer. Jag tror att det också mycket handlar om vuxnas egna intressen. Om föräldrarna är intresserade av kultur eller sport för de också sina barn mera på evenemang som är i deras egen smak. Barnen växer upp i en viss förutbestämd miljö. Det verkade även så utgående från intervjuerna med de vuxna. Jag frågade hur ofta de själva går på kulturevenemang och de som sade sig gå relativt ofta hade också besökt Lilla Aurora oftare med sina barn än de som gick mindre ofta. Det kan förstås vara ett sammanträffande då de som intervjuades var få men jag anser att det ändå finns ett samband.

Ur intervjuerna framgick att barnen tycker mer om att göra saker än att passivt följa med något program. Barnen tycker speciellt mycket om att leka. Svaren var mycket beroende av vad som händer i barnens liv just då och utgående från deras egna erfarenheter. En grupp tyckte om att vara på plaskis, det vill säga en liten simbassäng som de har på daghemmet medan en annan grupp var helt tagna av Star Wars efter att ha sett förskolebarnens Star Wars föreställning. Ett barn sade att hen tycker om att snurra varpå några andra barn också sade att de tycker om att snurra. Man kan fråga sig vad de menar med att snurra men kanske det kunde tolkas som att de tycker om att dansa eller gymnastisera och kopplar ihop snurrande med det. Den mest passiva favoritsaken som barnen tyckte om att göra på daghemmet var att lyssna på musik. Min tolkning av barnens svar är att de tycker om att själv aktivt delta i det de gör. Man kunde alltså använda denna information då man planerar verksamheten på Lilla Aurora och satsa på interaktiva föreställningar och ha mera verkstäder i programmet där barnen kan delta mer aktivt. Man kunde fundera på nya sätt att aktivera barnen till exempel genom rollspel och tidsresor.

Den första gruppen verkade ganska ointresserad av kultur eller kanske hade de bara inte varit så mycket på olika föreställningar och verkstäder med daghemmet. Det associerade inte utflykt med kulturella ställen, utan i stället med skogen vilket i och för sig är helt naturligt eftersom de gick på utflykt till skogen varje vecka. Det var därför svårt att fortsätta diskussionen med barnen om var de varit på utflykt eftersom de genast tänkte på sina skogsutfärder. Frågan blir då hur man skall nå dessa barn och få dem att prata om kultur och vad de vill uppleva? Man borde säkert närma sig problemet ur en annan synvinkel. Kanske barnen skulle ha haft lättare att uttrycka sig till exempel genom att rita.

Det var dock ett barn som kom ihåg att de varit på Lilla Aurora då jag frågade om de till exempel varit på teater. Det intressanta var att de varit på en konsert och inte på teater men barnet kunde ändå koppla ihop frågan om teater till konserten på Lilla Aurora. Kan det vara så att barnen inte är så fast i termer utan tänker mera på själva upplevelsen i sig?

Den andra gruppen hade varit väldigt mycket på olika föreställningar och de kopplade inte utflykt ihop med skogen på samma sätt som den första gruppen trots att de nog också nämnde mulleskogen som ett utflyktsmål. Av Lilla Auroras program tyckte barnen mest om teater och film av det som kom på tal. Eftersom gruppen var så pratsam bad jag dem att ta fram de bästa de sett eller varit med om. Musik var det absolut populäraste bland barnen som nämnde Lucia, Sås och Kopp och Arne Alligator. Det är intressant att höra att barnen upplevde konserterna som de bästa eftersom konserter säljer sämre på Lilla Aurora än andra föreställningar. Det verkar som om vuxna inte tycker lika mycket om att föra sina barn på konsert som de tycker om att föra dem på teater. Detta borde absolut tas i beaktande vid fortsatt planering eftersom det ju trots allt är viktigast vad barnen tycker. Problemet blir ju förstås då om föräldrarna inte köper biljetter till konserter trots att barnen tycker det är roligast eftersom det i värsta fall kan hända att man måste inhibera hela konserten om den inte lockar, vilket är en ekonomisk förlust.

Den tredje gruppen svarade att de varit till Auroras kapell och sett föreställningar. De mindes trots allt inte vad de sett. De verkade, liksom grupp ett, inte så värst intresserade att prata om kultur. För dem var lek mycket viktigare.

Frågan om vad barnen skulle vilja se eller uppleva på Lilla Aurora i framtiden fick väldigt olika svar. Två av grupperna var mycket påverkade av vad som hänt på daghemmet eller tidigare under intervjun. Den första gruppen fortsatte diskussionen om skogen och bär och jag fick dem aldrig att prata om vad de skulle vilja se eller uppleva. De berättade smått om vad de tycker om men det handlade mest om att leka på gården och i Angry birds parker. Den tredje gruppen pratade om grönsaker de tycker om och sedan gick samtalet igen in på Star Wars. De svarade på frågan om vad de skulle vilja se eller uppleva att åtminstone leka och Star Wars.

Den andra gruppen var väldigt olika de två andra och hade väldigt mycket idéer på vad de skulle vill se och uppleva i framtiden. Allting är kanske inte helt relevant för utvecklingen av Lilla Aurora eftersom ju längre diskussionen fortsatte desto mer svävande började svaren bli men de ger en bra uppfattning om vad barnen tycker om att göra. En sak som speciellt kom upp och intresserade många av barnen var att spela teater, göra en film eller uppträda på Lilla Aurora. Det kunde vara bra att när mejeribyggningen planeras att där skulle finnas ett utrymme för barnens egen kultur. Ett utrymme där de kan skapa sin egen konst genom att till exempel klä ut sig och spela teater. Daghemmen kunde låna utrymmet för att ordna till exempel föreställningar åt barnens föräldrar. Gymnastik i olika former var också väldigt populärt och det kunde man ha mera av på Lilla Aurora. Både mejeriet och gården kunde utnyttjas för olika rörliga verkstäder. Barnen ville också ha olika sorters krig som till exempel kuddkrig. Idén går kanske inte direkt att använda som sådan men kunde kanske utvecklas till någonslags rollspel.

En annan aspekt som kom fram var att barnen gärna gjorde saker tillsammans med sina föräldrar. Som det är nu kan barnen allt som oftast bara delta i Lilla Auroras program tillsammans med sina föräldrar på lördagar. Man kunde fundera om det finns en möjlighet att i och med utvidgningen ha program även på kvällen. Det har provats några gånger och då har det inte funnit ett tillräckligt stort intresse. Frågan är om det har provats tillräckligt många gånger. Det kan ta ganska lång tid för människor att inse att det finns en viss tjänst till deras förfogande. Men det kräver även extra resurser då någon från husets sida måste finnas på plats på kvällen. Detta är en sak som redan börjat tas i beaktande och under sommaren kommer öppna onsdagsverkstäder att ordnas från klockan 15 till 18.

Ur intervjuerna med föräldrarna framkom att de saknar mer regelbundna program på Lilla Aurora. De skulle gärna delta i kurser eller evenemang som upprepas flera gånger. Problemet med kurserna är att de ofta ryms 10-12 par och de fylls väldigt snabbt. När Lilla Aurora får mera utrymme finns det mera möjligheter att hålla flera kurser och kan på så sätt nå mer kunder. Problemet med kurserna är också att de bara når de föräldrar som är hemma med barnen. De som arbetar har inga chanser att delta. I framtiden kunde man kanske prova att ordna kurser på kvällar och veckoslut och det var också ett önskemål från en förälder. Nu ordnas redan vissa föreställningar kvällstid och de har sålt

bra men man kunde utvidga det till att gälla verkstäder också. Som jag konstaterade i föregående stycke har detta tagits i beaktande och verkstäder kommer att ordnas på sommaren klockan 15-18. Man kunde fundera ifall samma koncept kunde användas under hösten, vintern och våren också.

6 AVSLUTNING

Programmet på Lilla Aurora tilltalar redan både barn och föräldrar. Det mesta som erbjuds är kultur för barn och inom barnens egen kultur finns ännu utvecklingsmöjligheter. Redan nu finns det små framsteg på den fronten med till exempel lekstugan som skall fungera som ett öppet utrymme för lek.

Det finns skillnader i vad barnen vill ha, vad föräldrarna vill ha och vad kulturcentren vill erbjuda åt barn. För barnen är leken väldigt viktigt och de bryr sig inte lika mycket som vuxna om en föreställning eller verkstad är konstnärligt högklassig. Utgående från undersökningen finns det vissa saker man kunde tänka på vid fortsatt utveckling av kulturcentret.

6.1 Utvecklingsförslag

På basis av den utförda undersökningen finns det vissa utvecklingsförslag för barnkulturcentret Lilla Aurora. Barnen tycker om att leka och det kunde tas i beaktande vid planeringen av mejeriet och programmet. Det skulle vara bra att ha ett utrymme som bara är till för barnens egen kultur och lek också inomhus då det finns ett som kan användas ute men är ganska begränsat till varmare väder. Barnen tyckte till exempel om att klä ut sig och spela teater och det kunde vara en idé att ha ett litet förråd med scenkläder och kanske till och med något slags enkel ljus- och ljudteknik som barnen kunde använda för att göra föreställningar. Utrymmet kunde lånas ut åt till exempel daghem så att de kan ordna egna föreställningar där.

Barnen är också väldigt påverkade av trender och är intresserade av vissa fenomen. Man kunde fundera på hur dessa trender kan användas vid programutvecklingen utan att det

blir för kommersiellt. Det är viktigt att hitta en balansgång mellan det konstnärliga och det så att säga mer populärkulturella.

Av undersökningen framgick att barnen tycker om att vara aktiva. Jag tycker att Lilla Aurora redan lyckats bra att ha ett sådant program som aktiverar barnen men man kunde i fortsättningen fundera om det finns några andra sorters möjligheter som inte ännu har provats på. Exempel kunde vara rollspel och tidsresor och eftersom Lilla Aurora råkar finnas i så värdefull historisk miljö kunde detta utnyttjas mera. Man kunde kanske i konsthuset eller det gamla mejeriet inreda ett rum i enlighet med Aurora Karamzins tid och använda det till att göra tidsresor. Man kunde även satsa på gymnastik i större grad och utveckla rörliga verkstäder som kombinerar rörelse och konst.

Som sista förslag är att ordna fler kurser. Det var många föräldrar som önskade regelbundet program. Man kunde också försöka att ordna verkstäder kvällstid även på hösten så att de som jobbar har möjlighet att delta. Det var också tydligt att barnen gärna gör saker tillsammans med sina föräldrar så kvällsprogram skulle möjliggöra detta. Det kunde påbörjas med lite mindre resurser och sedan när det blir mer känt även använda mer kostande lösningar.

6.2 Fortsatt forskning

Eftersom denna undersökning undersökte endast tre barnhemsgrupper kunde det vara relevant att i fortsatt forskning göra intervjuer med flera grupper. På så sätt kunde man få en mer bred och säker uppfattning om vad barnen tycker om och vill ha. Man kunde även oftare ordna diskussion med barnen efter föreställningar och verkstäder för att bättre få en uppfattning vad barnen tyckt om det de sett eller upplevt. Det kräver förstås resurser av kulturcentret men kunde vara värt att göra.

Det kunde också vara bra att utvidga forskningen till att beröra hela Esbo. Esbos olika områden har lite olika förutsättningar för barnkultur. Det kunde också vara av intresse att forska hur man når barn i mer utsatta positioner, som till exempel invandrare.

6.3 Utmaningar

Under arbetets gång fanns en del utmaningar. Den första var att det krävdes ett forskningslov för att få göra undersökningen i Esbo. Det hade jag inte tänkt på och tydligen inte heller någon annan på Lilla Aurora men till all lycka var jag ute i god tid och fick loven beviljade och arbetsprocessen blev inte alltför försenad.

Den största utmaningen var ändå att göra intervjuerna med barnen. Jag hade ingen tidigare erfarenhet av att intervjua barn och det kunde ha varit bra att öva före själva intervjuerna. Det kunde också ha varit bra om jag haft möjlighet att under en längre tid bekanta mig med barnen i förväg. Problematiskt var att resultaten av intervjuerna var så bundna till barnens förmåga att uttrycka sig i tal. Vissa frågor fungerade bättre i vissa grupper än andra och jag utvecklade intervjuen enligt erfarenheter från den första intervjun.

En annan utmaning vad beträffar intervjuerna var att till exempel den sista gruppen blev väldigt intresserade av min bandspelare och hade väldigt svårt att koncentrera sig på intervjun. Det visade sig också att daghemmet hade tänkt ut vilka barn som kunde vara bra att intervjua men att det sedan den dagen jag kom till daghemmet knappt fanns några av de barnen på plats som de tänkt. Barnen var också så tagna av Star Wars att det var svårt att få dem att tala om någonting annat.

6.4 Slutord

Det har varit en väldigt givande process att skriva detta examensarbete. Tankearbetet började redan på hösten 2015 då jag började min praktik på Lilla Aurora som kulturproducent. Det har också gett mig en bättre möjlighet att följa med barnen som kommer till Lilla Aurora under både hösten och våren. Det har varit utmanande att jobba och skriva examensarbete samtidigt men tack vare bra tidsplanering har det lyckats riktigt bra.

Det har varit väldigt intressant att sätta sig in i barnkulturen via litteraturen och helt praktiskt via praktiken. Jag känner att jag lärt mig mera om barnkultur både teoretiskt och praktiskt. Jag har också fått en insikt i hur man kan använda barn i forskningsarbete

och hur man intervjuar barn. Jag kan varmt rekommendera att jobba tillsammans med barn eftersom de är så ärliga och säger som de tycker. Det var många skratt involverade i intervjuprocessen.

Till sist vill jag tacka min praktikplats. Det har varit en erfarenhet som är guldvärd och jag är tacksam att jag fått arbeta på Lilla Aurora och skriva mitt examensarbete åt dem. Jag är nöjd med mitt resultat och hoppas arbetet kan vara till nytta i framtiden.

KÄLLOR

Anttila, Anna & Rensujeff, Kaija. 2009, *Taiteen taskurahat - Lastenkulttuurin käsite, linjaukset ja edistäminen*, Taiteen keskustoimikunta, 158 s.

Barnkonventionen. Tillgänglig. <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#full> Hämtad 8.1.2016.

Barnkultur.fi. 2016. Finansiering av barnkultur. Tillgänglig: <http://www.lastenkulttuuri.fi/sv/bra-att-veta-om-barnkultur/finansiering-av-barnkultur/> Hämtad 10.4.2016.

Esbo stad. 2015. Tillgänglig: http://www.espoo.fi/fi-FI/Espeen_kaupunki/Ajankohtaista/Suomi_100_juhlavuosi_Espoossa Hämtad 22.12.2015.

Folkuniversitetet. Tillgänglig: <http://www.folkuniversitetet.com/Om-Folkuniversitetet/Var-profil/Forskningsinformation/Kultur-och-samhalle/> Hämtad 22.2.2016.

Godhwani, Yvonne. Lilla Auroa. 2015. Tillgänglig: http://www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ ja_ liikunta/Kulttuuri/Kulttuurikeskukset_ ja_ talot/PikkuAurora/PikkuAurora_eilen_ ja_ tanaan/Auroran_ ajasta_ nykypaivaan Hämtad 22.12.2015.

Hongisto, Salla. 2014, Lukemisen personal trainer, *Kirjastolehti.fi*. Tillgänglig: <http://kirjastolehti.fi/artikkelit/artikkeli/324/lukemisen-personal-trainer/?category=21> Hämtad 12.1.2016.

Hyypä, Markku T. 2013. *Kulttuuri pidentää ikää*, Kustannus Oy Duodecim, Helsingfors, 132 s.

Högskolan i Skövde. 2011. Tillgänglig: <http://antropometri.se/theory.php> Hämtad 3.4.2016.

Johansson, Barbro & Karlsson, MariAnne. 2013, *Att involvera barn i forskning och utveckling*, Studentlitteratur AB, Lund, 200 s.

Kahn, Kenneth B. 2001. *Product planning essentials*. Sage Publications Inc. 254 s.

Kerhokeskus. 2009. *Mediakasvatus esi- ja alkuopetuksessa*, Kerhokeskus - koulutyöntekijä ry. ja Opetushallitus, 66s.

Kivilaakso, Sirpa. *Mikä satu oikein on?* Tillgänglig: <http://sirpakiivilaakso.fi/Suomalaisen%20sadun%20varhaisia%20kehityslinjoja%20SK.doc>. Hämtad 30.1.2016.

Koppinen, Mari. 2016, Lastenmusiikki on isossa murroksessa – jopa Smurffien hittikone joutui vaikenemaan, *Helsingin Sanomat*, 13.3.2016.

Korhonen, Anna. 2014, *Merkkipaaluja suomalaisessa lasten- ja nuortenkirjallisuudessa*. Tillgänglig:

<http://yle.fi/vintti/yle.fi/sininenlaulu/yle.fi/teema/sininenlaulu/artikkeli.php-id=281.htm>

Hämtad 30.1.2016.

Lahikainen, Anja Riitta & Mälkiä, Tiina. 2015, *Media lapsiperheessä*, Tammerfors, Osuuskunta Vastapaino, 322 s.

Laulajainen, Leena; Rinta-Tassi, Raili; Spring, Gun & Teinilä Leena. 1990, *Lapsi, kieli ja mieli*, Suomen kirjastoseura, 214 s.

Martsola, Riitta & Mäkelä-Rönnholm, Minna. 2006, *Lapsilta kielletty – kuinka suojella lasta mediatraumalta*, Tavastehus, 203 s.

Moomin. 2016. Tillgänglig: <https://www.moomin.com/fi/blog/muumi-festarit-espoossa-juhannuksena-2016/> Hämtad 11.4.2016.

Mustonen, Eeva. 2011, *Suomalaisen lasten- ja nuortenteatterin vaiheita*. Tillgänglig:

http://www.tinfo.fi/documents/lyhyt_suomalaisen_lastenteatterin_historia_2503111000.pdf Hämtad 30.1.2016.

Palmenfelt, Ulf. 1999, *Barndomens kulturalisering – kulturforskning i Norden*, Åbo, Nordiskt nätverk för folkloristik, 164 s.

Suosalo, Anu; Tavasti, Annika; van de Kreeke, Keanne; Lehti, Piia & Vannucchi, Andrea. 2008, *Lasten aurinkovuosi – opas ekologiseen lastenkulttuuriin*, Åbo, Kustannusosakeyhtiö Sammakko, 155 s.

Szatek, Aleksander. 2011, *Konceptstyrd utveckling förnyelse av produkter, tjänster och marknader*, 2 uppl., Lund: Studentlitteratur, 286 s.

Sörenson, Margareta. 2001, *För de allra små!*, Stockholm, Rabén & Sjögren förlag, 168 s.

Taiteen keskustoimikunta. 2002, *Kulttuuri kasvaa lapsissa. Taiteen keskustoimikunnan ehdotus opetusministeriölle lastenkulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi*, Helsingfors, 155 s.

Tawast, Maiju. *Nukketeatterin historia*. Suomen unima ry. Tillgänglig:

<http://www.unima.fi/p/suomalaisen-nukketeatterin-historiaa.html> Hämtad 30.1.2016.

Tilastokeskus. 2014. Tillgänglig: http://tilastokeskus.fi/til/perh/2013/perh_2013_2014-05-23_tie_001_fi.html Hämtad 8.1.2016.

Undervisnings- och kulturministeriet a. Tillgänglig:

<http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/lastenkulttuuri/?lang=sv> Hämtad 4.1.2016.

Undervisnings- och kulturministeriet. 2015b. Lasten elokuva ja mediakulttuuri. Tillgänglig: <http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/lastenkulttuuri/lastenelokuva/?lang=fi> Hämtad 1.2.2016.

Undervisnings- och kulturministeriet. 2014c. Ehdotus lastenkulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi valmistunut. Tillgänglig: http://minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2014/02/Ehdotus_lastenkulttuuripoliittiseksi_ohjelmasi.html Hämtad 5.2.2016.

Undervisnings- och kulturministeriet. 2014d. *Ehdotus lastenkulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi Opetus ja kulttuuriministeriön työryhmämuistoita ja selvityksiä 2014:6*, 25 s.

Vaijärvi, Kari. 2015, *Käpylehmiä teurastus ja muuta lastenkulttuuria*, Cultura oy, 88 s.

Yle. 2011, *Lastenteatteria tarvitaan*. Tillgänglig: <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2011/03/09/lastenteatteria-tarvitaan> Hämtad 30.1.2016.

BILAGA 1. FRÅGORNA

Frågorna till barnen:

1. Namn och ålder
2. Vad har ni gjort på daghemmet idag?
3. Vad tycker ni om att göra på daghemmet?
4. Har ni varit på utflykt med daghemmet?
Var?
Teater, dans, konsert, verkstad?
Vad har varit bäst/roligast?
5. Vad skulle ni vill se och göra i framtiden?
6. Vad får er att skratta?
7. Vad tycker ni är skrämmande?

Frågor till vuxna:

1. Barnens ålder
2. Var bor ni?
3. Hur många gånger deltar ni själv i kulturevenemang?
4. Hur många gånger har ni deltagit med ert barn i Lilla Auroras program?
5. Vad tänker ni på när man säger Lilla Aurora?
6. Har något av Lilla Auroras program påverkat på ditt barns lek eller skapande?
7. Har du märkt att någon speciell kulturgren påverkar mera?
8. Hur vet du att barnet tycker om det hen ser eller upplever?
9. Påverkar barnens åsikt på ditt programval?
10. Vad skulle du önska dig av Lilla Aurora i framtiden?

BILAGA 2. INTERVJU MED DAGHEM 1

Intervju med elva barn på daghem i Esbo

Intervjun gjord på daghemmet

Intervjuare: Nina Rikberg (NR)

NR: Te voisitte vaikka kertoa mitkä teidän nimet on ja minkä ikäisiä te olette.
Haluatko sinä aloittaa siitä minun vierestä?

Barn 1: X.

NR: Ja minkä ikäinen sinä olet?

Barn 1: Neljä.

NR: Mites siinä sitten seuraava?

Barn 2: X.

NR: Oletko sinäkin neljä?

Barn 2: Jo

NR: Jo, sitten?

Barn 3: X.

NR: Oletko sinäkin neljä?

Barn 3: Kolme.

NR: Ja sitten?

Barn 4: X.

NR: Minkä ikäinen sinä olet?

Barn 4: Neljä

NR: Ja mikä sinun nimi on?

Barn 5: X.

NR: Jo, ja minkä ikäinen sinä olet?

Barn 5: Kolme.

NR: Ja sitten?

Barn 6: X.

NR: Minkä ikäinen sinä olet?

Barn 6: Neljä.

NR: Ja sitten?

Barn 7: X

NR: Minkä ikäinen sinä olet?

Barn 7: Neljä.

NR: Neljä. Jo, mitäs sitten?

Barn 8: X.

NR: Olettko sinäkin neljä?

Barn 8: Jo.

NR: Moikka, kuka sinä olet?

Barn 9: X.

NR: Oletko sinäkin neljä?

Barn 9: Kolme

Barn 10: X.

NR: Minkä ikäinen sinä olet?

Barn 10: No neljä.

NR: Ja mites sinä siinä mun vieressä?

Barn 11: X.

NR: Minkä ikäinen sinä olet?

Barn 11: Kolme.

NR: Mitäs te olette puuhanneet tänään täällä päiväkodissa?

Barn: Leikkinyt.

NR: Mitä te olette leikkinyt?

Barn: Minä tykkään dinoista.

Barn: Pelannut.

Barn: Pelannut ulkona, ja siellä oli sellainen mäki ja se meni sillai yiiiiiih ai.

NR: Oliko kivaa?

Barn: Minä olen märkä.

Barn: Se meni kovaa, kovaa. Se meni kovaa.

Barn: Minun paita on ihan märkä.

Barn: Minun paita on kuiva.

Barn: Minunkin on kuiva.

Barn: Tästä on ihan märkä tämä paita tästä.

NR: Noni. Niin te olette ollut pihalla leikkimässä. Oletteko ehtinyt tehdä jotakin muuta?

Barn: Pelannut.

Barn: Ei. Se meni näin kovaa, äääääää au.

NR: Mitä te olette pelanneet?

Barn: En tiedä.

NR: Mitä te tykkäätte erityisesti tehdä päiväkodissa?

Barn: Minä tykkään pyöriä.

Barn: Minä tykkään kuunnella musiikkia ja leikkiä.

Barn: Minä tykkään pelata.

NR: Pelata, jotakin lautapeliä?

Barn: Minäkin tykkään pelata.

Barn: Minäkin tykkään pelata ja pyöriä.

NR: Mitä lautapeliä?

Barn: Meidän kaverilla oli lautapeliä ja minä halusin pelata sitä, mutta niillä ei ollut sitä mutta niillä on kimble ja minun kaverillakin oli.

Barn: Minä tykkään pelata ja pyöriä.

NR: Okei, eli sinä tykkäät pelata. Mites sitten vaikka X, mitä sinä tykkäät tehdä?

Barn: Piirtää.

NR: Haluaako joku muu vielä kertoa mitä tykkäätte tehdä?

Barn: Musiikkia ja leikkiä.

Barn: Musiikkia ja leikkiä.

Barn: Minä tykkään leikkiä dinoilla.

Barn: Minä tykkään kanssa leikkiä X:n kanssa dinoilla kun heille on sellainen tähystyspaikka.

NR: Haluaako joku muu vielä kertoa?

Barn: Minä tykkään tehdä palapelejä.

Barn: Minä lähden tänään Leville.

NR: Leville, hiihtolomaa viettämään? Mukavaa!

Barn: Entäs sinä?

NR: Minä olen vain töissä koko hiihtoloman.

Barn: Minulla on asia.

NR: Jo, kerro.

Barn: Minä käyn aina jossain jumpassa mutta en ole käynyt mutta nyt äiti osti sellaisen lapun mikä nyt ja menen varmaan sinne huomenna.

NR: Kiva, pääset vähän jumppailemaan. Oletteko käyneet päiväkodin kanssa jossakin retkellä?

Många barn i kör: Ollaan.

Barn: Me kerättiin mustikoita.

Barn: Minä söin mustikoita.

Barn: Minäkin söin mustikoita.

Barn: Minä, minä, minä [...] mustikoita.

Barn: Minä löysin jotakin sieltä nurmikon alta.

NR: Te olette sitten varmaan käynyt metsässä retkellä jos siellä oli mustikoita...

Barn: Minä söin ne.

NR: Sinä söit ne kaikki?

Barn: Minäkin söin ne kaikki.

Barn: Minä söin ne siemenet.

NR: Ootteko käynny jossakin muualla?

Barn: Siemenet? Mitkä siemenet söit?

Barn: Ne, mistä minä tykkään.

Barn: Me oltiin myös toisessa metsässä syömässä mustikoita.

NR: Minä voisin vielä kysyä siitä retkestä, että oletteko esimerkiksi käyneet jossain teatterissa?

Barn i kör: Jo.

Barn: Pikku-Aurorassa, Pikku-Aurorassa.

NR: Te olette käyneet Pikku-Aurorassa? Mitä siellä on ollut? Muistatteko?

Barn: Ei. Kitaralla soitettiin.

Barn: Ja sitten saatiin kortit.

NR: Oliko kivaa?

Barn: Oli.

NR: Te kävitte siellä Pikku-Aurorassa niin mitä te haluaisitte nähdä siellä? Onko jotakin erityistä mistä te tykkäisitte? Te kävitte kuuntelemassa musiikkia niin olisiko jotakin muuta mitä haluaisitte tehdä siellä? Keksittekö jotakin?

[Barnen är helt tysta.]

NR: Te puhuitte aikaisemmin, että tykkäätte pelata niin haluaisitteko tulla johonkin tapahtumaan missä pelataan tai keksittekö jotakin mitä haluaisitte tehdä?

Barn: Minä olen käynyt sellaisessa leikkipuistossa missä on paljon, jossa ollaan aina sisällä ja siellä syödään mutta minä en tiedä mitä kaikkea siellä on...

Barn: Jotakin kultaa.

Barn ...siellä on kultaa jota saa jossa on rahaa.

NR: Jo. Haluuko joku muu kertoa mitä tykkäisi tehdä?

Barn: Minä löysin mustikoita ja X luuli, että kaikki pojat ja tytöt kuolevat.

NR: Oho, se kuulostaa pelottavalta.

Barn: Minä en halua kuolla.

Barn: Minä en syönyt mustikoita kun en tykkää niistä.

Barn: Minä tykkään.

Barn: Söitkö sinä punaisia marjoja?

Barn: Minä tykkään mustikkapiirasta.

Barn: Minäkin tykkään mustikoista ja vapuista.

Barn: Minä tykkään mustikoista

Barn: Minä tykkään mustikoista ja marjoista ja mustikoista

Barn: Minä tykkään mustasta Maijasta.

Barntädgårdslärare: Tämä meidän ryhmä on käynyt kerran viikossa metsäretkellä niin varmaan se retki sanaa tuo mieleen sen.

Barn: Minä käyn siellä retkipuistossa kun minä aina olen täällä sitten minä haluan kotiin vapaapäiväksi niin minä en pääse. Ja sitten meillä on vielä rampotiili (trampoliini). Ja siellä on iskän hauli.

Barn: Meilläkin on trampoliini ja keinu ja leikkimökki ja hiekkalaatikko.

NR: Niin sinä tykkäät leikkiä pihalla?

Barn: Jo.

Barn: Meillä on omassa pihassa puutarha.

NR: Tykkäätkö leikkiä puutarhassa?

Barn: Jo, ja syödä porkkanoita.

Barn: Minäkin tykkään porkkanoita syödä. Minä syön ne kaikki porkkanat.

Barn: Minä olen aina halunnut syödä mustikoita ja meillä on Angry birds keksejä ja meillä on myös mehujäätä.

NR: Tykkäätkö Angry birdseistä?

Barn: Jo.

Barn: Minäkin tykkään Angry birdseistä.

Barn: Minä olen käynyt Angry birds puistossa.

Många barn: Minäkin olen käynyt.

Barn: Minä vähän pelkään, että minä tipun sieltä alas.

Barn: Minäkin pelkään, että ne possut varastaa ne munat.

Barn: Minä tykkään Angry birds pelistä.

Barn: Minä tykkään Angry birds puistosta ja sellaisesta pelistä.

Barn: Minäkin olen käynyt Angry birds puistossa.

NR: Te olette melkein kaikki käyneet Angry birds puistossa.

Barn: Minä melkein kuolin siellä Angry birds puistossa.

Barn: Minäkin olen käynyt siellä.

NR: Jos te mietitte jotakin esitystä jossa te olette käyneet niin mikä saa teidät nauramaan? Mikä on hauskaa?

Barn: Kun minua kutittaa niin sitten minua naurattaa.

Barn: Kun kutittaa.

Barn: Minusta on kivaa kun minä kävin sellaisessa Angry birds puistossa niin se oli kivaa. Minä meinasin kuolla siellä. Joku meinas ampua minut.

NR: Oikeasti?

Barn: Jo, minä olen nähnyt.

Barn: Minä aina käyn luistelukoulussa.

Barn: Minusta pitää pitää kiinni kun minä luistelen.

NR: Tykkäätkö sinä käydä katsomassa kun muut luistelee?

Barn: Jo. Kun minä aloitin niin minun kädestä piti pitää kiinni mutta nyt minä osaan ilman ja osaan mennä tosi kovaa.

Barn: Minä en osaa vielä luistella, mutta minä osaan kiivetä yläsänkyyn mutta minun kotona ei ole sitä mutta minun kaikissa sukissa on reiät mutta näissä ei. Minä näin että joku meinas olla musta dinosaurus ja meinas tulla meidän kotiin ja rikkoa sen.

NR: Mikä on teidän mielestä pelottavaa?

Barn: Että joku liiskaa minut lytyksi.

Barn: Minä en pelkää mitään.

Många barn: Minä en pelkää mitään.

Barn: Minä en yhtään koiria.

Barn: Minä pelkään leijonia ja tiikereitä

Barn: Minä pelkään, että joku ampuu minun siskon ja sitten se varmaan kuolee.

Barn: Meidän talossa on vain yksi kerros.

Barn: Minä en jaksa kävellä alas, ylös, alas, ylös, alas, ylös. Jos menee toiselle puolelle voi kaatua. Minä olen joskus tehnyt niin.

Barn: Meidän naapurissa on aika kiltti koira. Ja arvaa kuka sen nimi on? Pomo. Ja se on harmaa.

Barn: Meilläkin on koira mutta harmaa ja keskikokoinen varmaan.

NR: Mikä sen nimi on?

Barn: Taavi.

Barn: Meilläkin on koira.

Barn: Minullakin on koira. Katin koira. Sen nimi on Elisa. Mutta en tiedä kenen nimi se on mutta se on vain Elisa ja se näyttää kolme vuotta vielä eikä se ole vielä kasvanut.

Barn: Minun iskä pelaa aina autopeliä.

NR: Tykkätkö katsoa kun hän pelaa?

Barn: Jo.

NR: Haluatko itsekin pelata autopelejä?

Barn: Mutta se on vähän liian vaikea.

NR: Pelaatko sinä jotakin helpompaa peliä.

Barn: Isä osaa kyllä pelata kaikkia pelejä. Mutta vähän hankala.

Barn: Silloin kun minä olen täällä niin silloin minä haluaisin jonnekin missä minulle olisi vapaa paikka. Minä voisin minun kotiin jäädä vapaaksi. Minä olen joskus ollut kipeä enkä voinut enää minä nukun täällä yksi kerta niin sitten minulla on vapaapäivä.

Barn: Me mennään susi sunnuntai kanssa synttäreille katsomaan hauvavauvoja.

[Diskussion om födelsedagar och syskon

NR: Oliko kellään multa kysyttävää tai haluaa vielä kertoa jotakin?

Barn: Minä tykkään autoista.

Barn: Ja minä leikin aina mun veljen kanssa ja mummon ja vaarin kanssa autoilla.

Barn: Mun mielestä on ollut hauskaa käydä uimassa isän ja kaverin kanssa.

Barn: Minä osaan jo uida.

Barn: Minä olen hurja vesipeto.

Barn: Minä osaan sukeltaa.

Barn: Minäkin osaan sukeltaa.

Barn: Olisi kivaa jos joku kutittais minua ja me oltaisi X:n kanssa hippaa ja sitten minä haluaisin jonkun synttäreille joka on poika.

BILAGA 3. INTERVJU MED DAGHEM 2

Intervju med nio barn på daghem i Esbo

Intervju gjord på daghemmet

Intervjuare Nina Rikberg (NR)

NR: Ni kan börja med att säga vad ni heter och hur gamla ni är. Vill du börja här bredvid mig?

Barn 1: X.

NR: Och hur gammal är du?

Barn 1: Jag vet inte, jag har inte frågat min mamma ännu.

Barnträdgårdslärare: Är du X fyra år?

Barn 1: Jo.

NR: Och bredvid X, vad heter du?

Barn 2: X.

NR: Hur gammal är du?

Barn 2: Fyra år.

Barn 3: X.

NR: Hur gammal är du?

Barn 3: Fem.

NR: Och vem är bredvid X?

Barn 4: X.

NR: Hur gammal är du?

Barn 4: Fem.

Barn 5: X, fem.

Barn 6: X, fem.

Barn 7: X, fem.

Barn 8: X, fem.

Barn 9: X, sex.

NR: Vad har ni gjort idag på dagis?

Några barn: Pyssla!

Några barn: Lekt!

Barn: I lekrummet har jag och X lekt i.

Barn: Också jag och X.

Barn: Ätit morgonmål.

Barn: Jag och X och X har lekt med barbiedockor.

Barn: Vi har också lekt med smålegona.

Barn: Och med bilar.

NR: Vad har ni pysslat?

Barn: Blommor.

Många barn: Tulpaner.

NR: Hur har ni pysslat blommorna?

Barn: Vi har klippt och ritat.

Barn: Vi har klippt och limmat.
Barn: Vi har klippt silkespapper.
NR: Var det roligt?
Barn: Jo!
Barn: Och svårt!
Barn: Lite svårt.

NR: Vad tycker ni speciellt om att göra här på dagis?

Barn: Att vara ute.
Barn: Leka.
Barn: Ute.
Barn: Jag tycker om plaskis.
Många barn: Plaskis!
NR: Vad är plaskis?
Barn: Nå man plaskar i vattnet.
Barn: Där finns en plaskisbassäng i vattenleken.
Barn: Och jumpa! Här i salen.
NR: Så ni tycker om att leka och plaska. Är det något annat ni tycker om?
Barn: Och jumpa sade vi ju.
Barn: Och gå ut.
Barn: Och leka.
Barn: Leka i salen med ärtpåsar.
Barn: Plaskis.
Barn: Allt är roligt.
Barn: Och att leka med rollkläderna.
NR: Okej, så ni tycker om att klä ut er?
Många barn: Jo!
NR: Vad gör ni sedan när ni klätt ut er?
Många barn: Leker.
Barn: I lekrummet.

NR: Har ni varit med dagis på någon utflykt till exempel...?

Barn: Till bibban.
Barn: Till teater.
Barn: Till skogen.
Barn: Till Mulleskogen.
Barn: Till Lilla Aurora.
Barn: Till Vindängen.
NR: Minns ni vad ni har sett?
Barn: Arne Alligator.
Barn: Sen har vi också sett det osynliga barnet.
Barn: Och Karius och Baktus.
Barn: Någon gång har vi varit till Boställs skolan och sett Jakten på det försvunna ljudet.
Barn: Det var roligt när den där smörgåsen sade kvack.
Barn: Den rapade.
Barn: Och de letade efter munsspelsljudet.

Barn: Och sedan var det en hackspett som inte kunde vara tyst.
Barn: Den bara trumma och trumma och trumma.
Barn: Och den där kråkan skulle sluta att vara tyst en stund.
Barn: I fem minuter.
Barn: Nä, inte fem minuter, bara fem sekunder.
Barn: Sen var där en hare som fick ont i öronen när den hela tiden bara trumma, trumma, trumma.
Barn: Och när den hade varit tyst i fem sekunder gick allting på rätt plats.
Barn: Och sedan när han försökte gissa så sade han att det var spagetti och knackkorvar.
Barn: Det är det som man kan bryta utan att man rör i det.
Barn: Och det var trollformeln.
Barn: Nä, det var inte det som man kunde, det var luft.

NR: Minns ni vad ni har gjort på bibban?

Barn: Varit på sagostund.
Barn: Och titta på film.
Barn: Och läsa böcker.
Barn: Och låna böcker.
Barnträdgårdslärare: En gång har vi varit på konsert, kommer ni ihåg?
Många barn: Jo!
Barn: På Lucia!
Barn: Sedan var vi också på den där Du och jag och min lilla cykel.
Barn: Jag missade Lucia för jag var till tandläkaren då.
NR: Vad tycker ni speciellt mycket om där på bibban?
Barn: Att läsa.
Barn: På sagostund.
Barn: Jag tycker om när vi har Lucia på Thorstorp.
Många barn: Jo!
Barn: Det var jätteroligt!
Barn: Och jag var Lucia då.
Barn: Jag var med också men stjärngosse!
Barn: Och till slut hade vi tip tap.
Barn: Jo, tip tap!
Barn: Och till allra slut hade vi ringdanser.
Barn: Och helt till slut sen fick vi äta.
Barn: Och allra, allra, allra sist gick vi hem.
Barn: Minns du när vi for till det där bordet och åt joulutorttuja och karameller?
Barn: Och allra, allra, allra sist gick vi och sova.

NR: Minns ni vad ni har sett på Lilla Aurora?

Barn: Mamma Mu!
Barn: Sen har vi också sett på Mullvaden.
Barn: Och på Alfons Åberg.
Barn: Mullvadens äventyr.
Barn: Och någon gång var där tre tanter som barn fick komma hem och sen säljdes där någo leksaker, någo kläder.
Barn: Och sedan när vi tittade på Mamma Mus jul så gjorde Kråkan själv paketen.
Barn: Fast sedan glömde han det.
Barn: Det var en dublo bit.

Barn: En dublo bit, en banan, en marakass.
Barn: Och ett förstoringsglas.
Barn: Och sen när bondgårdens fru var Lucia så trodde Kråkan att hon brann och ringde på brandalarmet.
Barn: Jo och brann i håret och sen tog brandsläckaren!
Många barn: Jo!
Barn: Och sedan kom brandbilen.
Barnträdgårdsläraren: Ni kommer jättebra ihåg vad som har hänt!
Barn: Jag minns för längesen var vi på någon teater men jag minns vad den hette.
Barn: Nå vad hette den?
Barn: Nå jag vet.
Barn: Nå säg.
Barn: Okej då. Det var någo Linnea i målarens trädgård.
Barn: Aj Linnea?
Barnträdgårdslärare: Jo, så hette den. Men det är jättelänge sedan ni såg den. Det var senaste vår.
Barn: Sedan var vi på rytm och rörelse i busklubben.
NR: Vad är busklubben?
Barnträdgårdslärare: Busklubben är Lilla Luckans verksamhet i Helsingfors.
Barn: Vi skall också någon annan dag dit.
Barn: Sedan var vi till Lilla Aurora Alfons Åberg och en gubbe sade hela tiden minun.
Många barn: Jo! Minun, minun, minun!
Barn: Och sedan föll en tant i stolen.
Barn: Och sedan ballongen.
Barn: Och sedan var där en pomppupallo.
Barn: Och sade gubben minun.
Barn: Och sedan pocksa ballongen när de sa minun.
Barn: Och sedan dansade de och sedan for gubben också till stolarna och sedan dansade de med stolarna.
Barn: Och den där gubben hade jättestora fötter.
Barn: Och sedan kittlade den mig i håret.
Barn: Och den gjorde med någon ställning till mig så här.
Barn: Och jag tror att den tog upp mitt ben.
Barnträdgårdslärare: Nå nu tror jag ni överdriver lite.
Barn: Och sedan skakade den hand med mig.
Barn: Och sedan var vi och tittade på Bulleribång där.
Barn: X fick vara prinsen.
Barn: Med jättelångt skägg.
Barnträdgårdslärare: Var det inte på bibban Bulleribång?
Många barn: Nej, det var Lilla Aurora!
Barn: Jo det var där och sedan var där en trollkarl.
Barn: Och sedan hade vi det på dagis och jag fick vara den där trollkarlen.
Barn: Men då var vi med X på stugan.
Barn: X var den där prinsessan.
Barn: Vem var hästen?
Barn: Ingen.
Barn: Inte fanns där någon häst.
Barn: Joho.
Barn: Kanske det var X

Barn: Nähä.
Barn: Vem var du då?
Barn: Jag minns inte.
Barn: Jag tycker X var prinsen då.
Barn: Jag var då inget.
Barn: Jag var inte heller något.
Barn: Och så var det några som tittade på.
Barn: Halloween är roligt.
Barnträdgårdslärare: Men då var vi ju publik. Visst var vi ju någonting. Det behövs en publik också. De som tittar på.
Barn: Minns du när vi fick gissa vad X gjorde?
Barn: Och sedan hade jag den där guldmedaljen.
Barn: Eller X kommer du ihåg då X kastade våra leksaker.
Barn: Och sedan var också X någon Palle.
Många barn: Jo, Palle!
Barn: Palle polisbil.
Barn: Jo jag såg det igår.
Barn: Pelle Palle.
Barnträdgårdslärare: Men det var vår egen maskerad här på dagis.
Barn: Och på Halloween hade vi i småttornas sovrum en sådan där bana att man skulle gå därifrån när det var mörkt från en tunnel och där var spindelnät och till sist var där en häxa som hade popcorn.
Barn: Och så hade hon skrämmande händer.

NR: Ni har varit på ganska mycket så om alla skulle säga en sak som har varit bäst eller roligaste? Kanske någonting ni skulle vill se eller göra på nytt?

Barn: Jag skulle vill ha på nytt plaskis.
Barnträdgårdslärare: Men någon teater eller konsert eller sådant?
Barn: Luciatåg i bibban.
Barn: Arne.
Barn: Den där prinsessan.
Barnträdgårdslärare: Menar du Bulleribång?
Barn: Jo.
Barn: Lilla Mullvaden.
NR: Var det en film?
Barn: Jo, den var rolig.
Barn: Luciatåget.
Barn: Sås och Kopp i Thorstorp.
Barn: Arne Alligator teatern.
Barn: Luciatåget.
Barn: Sås och Kopp.

NR: Kommer ni på något som ni skulle vill göra som ni inte har gjort?

Barn: Jag skulle vilja spela teater på dagis. För någon gång hade Mimu Ipaden och vi gjorde en film.
Barn: Det skulle vara kiva att ha teater på dagis.
NR: Vad skulle du vill spela för roll?

Barn: Jag vet inte riktigt.
NR: Något djur eller någon prins?
Barn: Nej, inte något sådant!
Barn: Att gå på film från dagis på något skrämmande.
Många barn: Uj!
Barn: Usch!
Barn: Blä!
NR: Vad tycker ni är skrämmande?
Barn: Alla slags pojkfilmer.
Barnträdgårdslärare: Får jag X fråga här emellan att vad är pojkfilmer?
Barn: Nåå, Star Wars, Ninjago och alla slags sådana.
Barn: Jag har nog sett dem och de är inte skrämmande.
Barn: Jag har bara sett en gång Star Wars.
Barn: Att vi skulle ha någon film på dagis så skulle jag vill vara en prinsessa.
Barn: Att vi skulle pyssla tåg.
NR: Hur skulle du vill pyssla tåg?
Barn: Att vi först skulle göra lok av kartonger och sedan vagnar.
Barn: Mjukiskrig.
Många barn: Jooo!
Barn: Att uppträda på Lilla Aurora.
NR: Vad skulle du vill uppträda med?
Barn: Hmm...
NR: Någon teater, eller skulle du vilja sjunga?
Barn: Sjunga! Sjunga rock & roll. Och mjukiskrig.
Barn: Det skulle vara kiva om pappa skulle komma med på teater. Och också med mamma. Men jag tror inte det hämtar mig till en teater.
Barnträdgårdslärare: Men du skall ju fara på teater den här veckan?
Barn: Jo, det far två dagisdagar till det.
Barn: Att måla med fingrarna det där hösten.
Barn: Jag vill på ett stort papper och sedan göra det till en tavla.
Barn: Mjukiskrig.
Barn: Rita med mamma och pappa.
Barn: Att gå till butiken med Tuula.
Barn: Att blåsa såpbubblor.
Barn: Måla.
Barn: Ballongkrig så att de pocksar.
Barn: Ballongkrig.
Barn: Att hoppa på sängarna som en trampolin.
Barn: Att resa på nytt med mamma och pappa till Dubai för jag har varit där en gång för där var skönt men jag vet inte om vi har tillräckligt med pengar till flyget. Men jag har ändå ganska mycket pengar, men mamma och pappa har inte så mycket.
Barn: Laga mat.
NR: Hurudan mat?
Barn: Makaronilåda.
Barn: Hoppa i ett hoppslott och i bollhav.
Barn: Fara på båt med X.
Barn: Rita.
Barn: Fara med flygplan med hela dagiset.
NR: Vart skulle ni flyga?

Barn: Till Legoland.

Barnträdgårdslärare: Legoland, vad skulle vi göra i Legoland? Vad skulle vara roligt att göra med legon?

Barn: Jag vet inte. Jag har inte varit där.

Barn: Att ha jumppa här.

Barn: Jag kommer inte ihåg det.

Barn: Jag glömde en sak.

Barn: Nu minns jag, att vara ute med pappa och såga ved.

Barn: Jag skulle villa vara en stor kapten och sedan vara en stor ost [...]

[Alla barnen skrattar]

Barn: En ost?

Barn: Köra bil.

Barn: Jag skulle vilja fara på en motorcykel.

Barn: Att vara med pappa när han kör motorcykel och sitta på en liten bänk.

Barn: Att man skulle ta de där repen och leka att de skulle vara en lian.

NR: Leka lite Tarzan?

Barn: Jo!

Barn: Och hänga i jumpparingarna.

Barn: Och tänk om ni i misstag tror att en orm är en lian sen slingrar ni med en orm.

Många barn: Neej!

Barn: Det är bara saga.

Barn: Att ha jumppa med hela dagis.

Barn: Att hoppa från träd till träd med alla femåringarna.

Barn: Leka spegel.

Barn: Att hoppa på trampolin.

Barn: Att hoppa på trampolinen.

Barn: Att leka pomperipossa.

Barn: Klättra i träd.

Barn: Kuddkrig.

Barn: Att igen gå till Mulleskogen och balansera på ett rep.

Barn: Att hoppa på trampolin.

Barn: Att bo i ett slott, ett fint slott.

Barn: Att jag skulle vara en stor ostbit.

Barnträdgårdslärare: Minns ni alls mera vad Nina fråga av er? Kanske man borde fråga på nytt? Ni minns inte mera.

Barn: Jag minns! Att vad vi tycker om.

Barnträdgårdslärare: Vad ni skulle villa se och uppleva.

Barn: Jag tycker om att rutscha.

Barn: Jag tycker om sommaren för sommaren är den bästa årstiden och man kan gå ut med sådana kläder som man inte kan gå ut på vintern.

Barn: Och simma.

Barn: Och hoppa barfota.

Barn: Man kan ju nog simma på vintern, i simhallen.

Barn: Jag kom på någonting, att fara till stugan.

Barn: Och simma

Barn: Och fara med sparkbräda.

Barn: Jag vill nu prata. Får jag säga?

NR: Jo du får säga.

Barn: Att motorsåga träd på lande, med pappa.

Barn: Hoppa på trampolin.
Barn: Jag skulle vilja bo i ett slott med X. Med alla flickor.
Barn: Att göra kullerbyttor.
Barnträdgårdslärare: Tycker du om gymnastik?
Barn: Jo, jag tycker om att jumpa.
Barn: Jag tycker inte om gymnastik. Det är flickornas saker.
Barnträdgårdslärare: Hurså är det flickornas saker? Du sade ju själv vid frukostbordet att du går på jumpa på måndagar.
Barn: Men det är inte gymnastik.
Barnträdgårdslärare: Det är precis samma sak. Gymnastik är det rätta ordet och jumpa kommer därifrån.
Barn: Aj?
Barn: Att vara varje dag på plaskis.
Barn: Det var roligt att söka den där marstexten. När jag var i kansliet och söka den.
Barn: Jag tycker om att vara på bakgården. Någon gång har vi lekt sjörövare.
Barn: Att klättra i träd.

NR: Ni skulle kunna berätta ännu en sista sak som ni skulle vilja göra i framtiden.

Barn: Att vi skulle se mumin teater och till slut skall vi dansa.
Barn: Att åka på hästkärra.
Barn: Se på mullvadsfilm.
Barn: Att inte alls vara på dagis och bara vara hemma och göra roliga saker.
NR: Vad skulle vara roliga saker hemma?
Barn: Titta på film, för vi har ingen TV på dagis.
Barn: Att gå till bondgården.
Barn: Att hoppa på trampolin.
Barn: Att hoppa på trampolin.
Barn: Att rida på häst.
Barn: Att hoppa på trampolin.
Barn: Att gå på nytt till bondgården och åka med hästkärra.
Barn: Ärtpåskrig skulle vara roligt.
Barn: Jag har en jättegosig sovpuppe som är sliten på pälsen.

NR: Det var alla mina frågor. Har ni någon fråga till mig eller vill ännu berätta någonting.

Barn: Vad tycker du om?
NR: Jag tycker om att gå på teater.
Barn: Jag har en fråga. Hur många år är du?
NR: 27.
Barn: Hur gammal är du?
NR: 27.
Många barn: 27 [och fnissar].
Barn: Hej, hur stor är du?
NR: Hur stor jag är? Nå jag är nog ganska stor.
Barn: Visa!
Barnträdgårdslärare: Du ser sen när Nina stiger upp hur lång hon är.
Barn: Och hur lång din hand är?

NR: Min hand är så här lång.

Barn: Har du en mätsticka?

NR: Nä.

Barn: Varför tog du inte den hemifrån?

NR: Nå den blev nu hemma, jag glömde den.

Barn: Varför tog du inte hemstickan?

Barn: Vad är hemsticka?

Barnträdgårdslärare: Nej, mätsticka. Har någon ännu frågor till Nina?

Några barn: Nä!

Barn: Men jag vill säga något. Fina örhängen. Och fint armband.

[Avslutade bandning men satte på igen när de började prata om teater]

Barn: Jag vet. Vi hade varit till dockteater på någon teater och det var Pippi.

Barn: I Lilla Aurora!

Barn: Jag har någon gång varit med X på Pippiteater

Barnträdgårdslärare: Var det inte Vindängen?

Barn: Nej, det var ett rött hus.

Barn: Där vid Vindängen tycker jag är ett rött hus.

Barn: Men det var ändå inte Vindängen.

Barnträdgårdslärare: Var det Unga Teatern då?

Barn: Unga Teatern var jätterolig.

Barn: Vi har sett på någon teater, Pettson och Findus, när Pettson, nej Findus flyttar in i dassen.

Barn: När han hoppade på stolen och sen på golvet.

Barn: Sen kunde inte Pettson sova.

Barn: Sen hoppade Findus på Pettsons mage.

Barn: Det var roligt när Findus sade bajstunna.

Barn: Och sedan när Pettson sågade den där dassens vägg bort så att Findus skulle kunna komma in till sitt hus.

Barn: Och sen tapetserade de.

Barn: Och sen när Pettson eller Findus låtsades att de hade fallit in i dassen eller dit i...

Barn: ...i bajstunnan.

Barn: Ja, så dit så låtsades någon av dem att de fallit dit var de bara var i gömman så trodde någon att det var på riktigt så.

BILAGA 4. INTERVJU MED DAGHEM 3

Intervju med barn på daghem i Esbo

Intervju gjord på daghemmet

Intervjuare Nina Rikberg (NR)

[...] Me jutellaan vähän mistä te tykkäätte, ja mitä te tykkäätte tehdä.

Barn: Minä tykkään ainakin leikkiä.

Barn: Minä tykkään taistella minun omalla miekalla. Se on valomiekka.

Barn: Ja minä tykkään Star Warsia katsoa ja leikkiä.

Barn: Minä tykkään tähtien sodasta jossa voi taistella.

Barn: Minä tykkään pelata kanssa ja missä saa taistella itse.

NR: Minä olen Nina ja te voisitte kertoa minulle teidän nimet ja minkä ikäisiä te olette?

Barn 1: Minä olen X ja minä olen viisi vuotta.

Barn 2: Minä olen X ja minä olen viisi.

Barn 3: Minä olen X ja minä olen (visar fyra).

Barn 4: Minä olen X (visar fyra).

Barn 5: X (visar 3).

[Diskussion om bandspelaren]

NR: Te voisitte kertoa minulle mitä olette ehtineet tehdä täällä päiväkodissa tänään?

Barn: Me mennään ainakin nyt torstaina metsäretkelle.

Barn: Me menttiin talvilomalla Katinkultaan. Ja minä kävin kolmannella kerralla. Siellä oli Angry Birds sisäpuisto ja ulkopuisto niin me menttiin sinne. Ja sitten siellä oli uimaallas ja me menttiin joka päivä. Katri oli yhden yön kuumeessa mutta sitten yön jälkeen Katri ei ollut enää kuumeessa.

Barn: Minä haluaisin mennä metsäretkelle.

NR: Haluaako joku muu kertoa mitä te olette tehneet päiväkodissa tänään tai tällä viikolla?

Barn: Tällä viikolla päiväkodissa me ollaan käyty jumpassa, ollaan oltu viskarissa ja torstaina metsäretkelle.

Barn: Kesällä me otetaan sinne eväät mutta talvella me saadaan mennä heti leikkimään. Olisi kivempi syödä talvella myös eväitä.

Barn: Ja olisi kiva, jos olisi kesä, niin saisi mennä uimaan ja sitten saisi syödä eväitä.

NR: Mitä te tykkäätte tehdä täällä päiväkodissa? Sinä sanoit aikaisemmin leikkiä niin olisiko jotakin muuta kanssa?

Barn: No taistella.
Barn: Niin tähtien sota.
Barn: Me tehtiin äsken tähtien sota esitys.
NR: Minkälainen esitys?
Barn: Sellainen missä taisteltiin vain koko ajan.
Barn: Jo, se on vanhanaikainen.
Barn: Ja siinä kuolletaan.
Barn: Ja X ja minä, ja tää X oli pahis niin me voitettiin se. Hyvät voitti!
Barn: Ja sitten me tehtiin taisteluristi.
Barn: Että uudessa episodissa.
Barn: Jos te kuollette minut niin minä eläisin vielä.

NR: Mites X, mitä sinä tykkäät tehdä? Minä näin, että teillä oli tuollaiset ihanat korut ja hiusjutut. Tykkäätkö leikkiä sillä?

Barn: (Nickar)
Barn: Minä en, minä en tykkää hiusleikkiä, en tykkää hiusleikkiä.
Barn: En minäkään.
Barn: En minäkään. Minä tykkään leikkiä tähtien sotaa.

NR: Tykkäätekö askarrella?

Alla barn ropar både ja och nej i en mun.
Barn: Me ollaan tehty joulumaisemaan vähän tipuja. Minun lintu on tuolla kuusenlatvassa.
Barn: Ja minulla on taas vieressä, tai en minä tiedä.
Barn: Minä haluan pois täältä. (X går bort).
Barn: Minä haluan nyt kuulla tuon äänen.
NR: Kuunnellaan lopuksi, sopiiko?
Barn: Jo.

NR: Oletteko käyneet jossain muualla retkellä kuin metsässä?

Barn: Me ollaan käyty kappelilla. Auroran Kappelilla.
NR: Mitä te olette tehneet siellä kappelilla?
Barn: Katsottu esityksiä ja kaikkea.
NR: Muistatko minkälaisia esityksiä?
Barn: En oikein muista.

NR: Oletteko käyneet jossain muualla vaikka askartelemassa tai kuuntelemassa musiikkia?

Barn: Me ollaan askarreltu täällä.
NR: Oletteko käyneet jossain muualla?
Barn: Ei, me ollaan katsottu sellaisia elokuvia tai semmoisia teatteria sellaisia.
Barn: Minä olen käynyt oikeassa elokuvateatterissa nyt kun oli loma.
Barn: Minä olen tänä syksynä käynyt katsomassa Vaahteramäen Eemeliä.
Barn: Minä olen käynyt katsomassa Risto Räppääjää.
Barn: Vaahteramäen Eemeli.

NR: Oletko sinäkin käynyt katsomassa Vaahteramäen Eemeliä?

Barn: Ei kun se on kotona.

Barn: Minä kävin mummin ja äidin kanssa katsomassa Risto Räppääjä elokuvaa.

NR: Oliko se hyvä?

Barn: Siellä sai syödä poppiksia kauheasti.

Barn: Minulla on jano.

Barn: Minä haluan mennä pois.

Barn: Minä haluan mennä leikkimään.

[Diskussion om bandspelaren och Star Wars]

NR: Mikä on ollut sellainen kivoin paikka missä te olette käyneet päiväkodin kanssa?

Barn: Auroran Kappelilla oli se joku...

NR: Joku esitys?

Barn: Jo. Ja Pikku-Aurorassa.

Barn: Minä olen tykännyt jumpata täällä päiväkodissa semmoisella vedetty näin ja tähän näin istuu ja polvet näin ja vetää renkaat. Se on vaikeaa. Minä olen ollut sellaisessa päiväkodissa jumpannut.

Barn: Niin minäkin olen.

NR: Keksittekö jotakin mitä te haluaisitte nähdä tai tehdä jos te saisitte mennä taas retkelle vaikka Pikku-Auroraan tai kirjastoon?

Barn: Me ollaan käyty kirjastossa. Se kirjastoauto tulee tuohon päiväkodin pihalle, parkkipaikalle.

Barn: Torstaina.

Barn: Niin, ja tänään on torstai.

Barn: Hei arvaa mitä? Minun isä on työmatkalla. Se tulee huomenna. Se on Intiassa asti. Ja sitten se tulee huomenna. Silloin minulla on loma ja isällä. Se tulee huomenna kun on välipala-aika ja sitten se tuo minulle yhden lelun ja yhden yllätyslelun. Minä näen sen sitten huomenna kun se tulee.

Barn: Minulla on sellainen pullo mistä voi juoda mehua ja vettä.

Barn: Minä tykkään mehusta.

Barn: Minäkin.

Barn: Minä tykkään limsasta.

Barn: Minä tykkään coca colasta.

Barn: Minä tykkään fantasta ja sellaisesta vähän kun vesi.

Barn: Minä tykkään kukkakaalista ja paprikasta.

Barn: Minä tykkään kukkakaalista ja parsakaalista. Ja minä tykkään sellaisesta limusta, joka on vähän niin kuin veden näköinen.

Barn: Minä tykkään hyytelöstä.

[Barnen visar några tricks med händerna och börjar sjunga Star Wars]

NR: Te taidatte tykätä aika paljon Tähtien sodasta?

Barn: Jo!

NR: Te näitte sen esityksen ja teitte sitten oman?

Barn: Jo eskarille.

NR: Te tykkäätte sitten itse esiintyä myös?

Barn: Mutta jonkun pitäisi sitten säestää se laulu.

Barn: Minulla on yksi idea. Hei, hei, hei. Minulla on yksi idea. Kun me taistellaan niin ne laulaa sitä di di di samalla kun taistellaan.

[Barnen börjar sjunga Star Wars]

NR: **Keksittekö vielä jotakin mitä te haluaisitte tehdä mitä ette ehkä ole tehneet?**

Barn: Ainakin Star Wars ja leikkiä.

[Barnen börjar bli så okoncentrerade så jag avslutar intervjun]

BILAGA 5. INTERVJU MED FÖRÄLDRAR PÅ MLL:S FAMILJEKAFÉ

Intervju med sju vuxna i MLL:s familjekafé

Intervju gjord på Lilla Aurora

Intervjuare: Nina Rikberg (NR)

Respondent (R)

NR: Minkä ikäisiä teidän lapset on?

R: X on yksi

R: X on kaksi ja puoli ja sitten minulla on kahdeksankuukautinen, joka nyt on kotona.

R: X on vuosi ja neljä kuukautta.

R: Lapset ovat 13, kymmenen, neljä ja yksi.

R: X on 1 vuotta ja 9 kuukautta.

R X on kaksi-vuotias.

R: Lapset ovat 3 ja puoli vuotiaita.

NR: Mistä päin te olette?

R: Tästä näin, täältä Lippajärveltä.

R: Me ollaan Karakalliosta.

R: Järvenperästä.

R: Espoosta, Mankkaalta.

R: Espoon keskuksesta

R: Espoosta, Jorvista.

R: Espoon Jupperista.

NR: Montako kertaa käynte itse kulttuuritapahtumissa vuodessa?

R: 0-2.

R: Varmaan 3-4 kertaa. Enemminkin voisi käydä jos olisi mahdollista.

R: Riippuu vähän mitä määritellään kulttuuritapahtumaksi mutta pari kertaa varmaan nykyään.

R: Minä käyn aika usein, ainakin kuusi kertaa vuodessa.

R: Jo, 3-4 kertaa varmaan.

R: Minäkin käyn ainakin kerran parissa kuukaudessa.

R: Minäkin käyn varmaan sen 3-4 kertaa.

NR: Montako kertaa teidän lapset on osallistunut Pikku-Auroran ohjelmaan?

R: Kaksi kertaa.

R: Muutaman kerran viikonlopputapahtumissa ja sitten sirkuksessa.

R: Ainiin, viikonlopputapahtumassa kerran, eli kolme.

R: Me käytiin sellaisessa missä lapset teki taideteoksia. Se oli neljä kertaa.

NR: Värikylypy varmaan?

R: Jo, just se värikylypy.

R: Noin kymmenen kertaa. Ollaan käyty teatterissa, konsertissa, työpajoissa ja perhelauantaissa.

R: Olemme kerran osallistuneet konserttiin.

R: Me ollaan käyty noin 5-6 kertaa. Ollaan käyty teatterissa, konsertissa, tanssiesityksessä ja työpajassa.

R: Me ollaan käyty kaksi kertaa, teatterissa ja konsertissa.

NR: Te olette käynyt sirkuskurssilla ja lauantaiohjelmissa?

R: Jo, me oltiin siinä laskiaistapahtumassa ja sitten käytiin yhdessä konsertissa. Käydään nyt jatkossa varmaan vähän useammin.

NR: Missä konsertissa te kävitte?

R: Orffit, se oli aika hyvä. Olisimme nyt lauantainakin käyty mutta kun nämä on ollut vähän kipeinä.

NR: Te olitte käyneet värikylvyssä?

R: Jo, ja nyt minä mietin, että me ollaan käyty jossain toisessakin, mutta en saa sitä nyt päähän. Eiku odotas, se oli joku jumppa, joku vauvajumppa.

NR: Sinä olit kanssa käynyt jossakin lauantaityöpajassa?

R: Jo, siinä laskiaistapahtumassa.

NR: Mikä teille tulee ensimmäisenä mieleen kun sanoo Pikku-Aurora?

R: Kyllä minulle tulee mieleen, että täällä on tosi paljon tapahtumaa, että on varaa valita mutta vielä kaipaisin sellaisia sirkusentapaisia säännöllisiä juttuja. Me tykättiin siitä tosi paljon ja kun se loppui niin oli tosi harmi. Että se voisi olla useamminkin.

R: Jo minä olisin kanssa, tai siis kun se sirkus täyttyi niin nopeasti, että me ei päästy mukaan. Että sellaiseen oltaisiin haluttu kun me käytiin sellaisella yksittäisellä kerralla syksyllä kun oli se vauvasirkus. Se olisi kyllä ollut kiva päästä sille.

R: Kyllä minulle tulee mieleen kulttuuri ja taide ja toimintaa lapsille. Minäkin kaipaankin jotain säännöllistä tai että on useampi kerta.

R: Ja sitten ylipäätään tuntuu, että ne jotka on useamman kerran, että ne täyttyvät hirveän nopeasti. Että niitä voisi olla enemmän eikä vain niitä yksittäisiä.

R: Ihana tila ja kivaa ohjelmaa lapsille. Kiva kun hinnat ovat kohtuulliset ja on paljon ilmaistakin ohjelmaa. Hyvät liikenneyhteydet.

R: En ollut kuullut paikasta aiemmin. Vaikuttaa mukavalta.

R: Kotoinen ja mukava.

R: Olen vasta tutustunut Pikku-Auroraan, mutta täällä on kivaa ohjelmaa lapsiperheille.

NR: Oletteko huomanneet, että jotkut näistä ohjelmista missä olette käyneet olisi vaikuttanut lapsen leikkiin tai luomiseen?

R: Ei suoraan kyllä, mutta kyllä minä uskon, että se jollain tavalla vaikuttaa.

R: Me ollaan tehty niitä sirkusjuttuja kotona. Että kyllä toi on sellainen, että sen kanssa pitää vähän painia mutta sen jälkeen entistä enemmän.

R: Meillä ei vielä kun hän on vielä niin pieni.

R: Valotyöpaja vaikutti leikkeihin positiivisesti ja leikitään paljon samoja leikkejä kotonakin.

Oletteko huomanneet, että joku tietty taide- tai kulttuurilaji vaikuttaa lapseesi enemmän?

R: Lapsi pitää laulamisesta, soittamisesta ja tanssimisesta. Hän muistaa hyvin laulujen sanat.

R: Musiikki, hän laulelee itse.

R: Kolmevuotias poika on innostunut soittimien soittamisesta, kun olemme käyneet konserteissa.

NR: Mistä päättelette, että lapsi pitää kokemastaan tai näkemästään?

R: Ainakin se jos hän aidosti haluaa osallistua siihen. X on sellainen, että jos hän ei tykkää niin sitten hän pyörii sylissä ja vinkuu niin kuin nytkin koko ajan. Mutta ihan, että hän iloisesti osallistuu ja pomppii koko ajan tasajalkaan, että sen kyllä näkee aika hyvin.

R: Sama juttu, kyllä se osoittaa että jos hän ei viihdy, että kyllä sen huomaa äänenkäytöstä ja sitten sellainen levoton. Sitten kun viihtyy, niin kaikki eleet ja ilmeet ja olemus.

R: Silloin kun oli vauva niin ylipäättään se, että jaksoi olla paikalla ja vain tuijottaa. Ne kaikki jaksoi, että riitti se kiinnostus kun sitä liikkumista ei vielä kauheasti ollut mutta jaksoi seurata kauhean kiinnostuneena.

R: Hän lähtee aina mielellään Pikku-Auroraan ja puhuu jälkikäteen pitkään näkemästään ja kokemastaan.

R: Hän katsoo kohti hymyillen, innostuu ja saattaa myös kertoa pitävänsä ohjelmasta.

R: Hän kuuntelee ja katselee erityisen tarkasti vielä 20-30 minuuttia alkamisesta.

R: Hän osaa kertoa pitikö kokemastaan. Lapsen keskittymisestä esitysten aikana myös näkee, pitääkö lapsi esityksestä.

NR: Vaikuttaako lapsen mielipide ohjelmavalintaanne?

R: Ei vielä oikein, ei hänellä vielä ole mielipiteitä. Yrittää miettiä mistä hän todennäköisesti tykkää.

R: En vie lasta sellaiseen ohjelmaan, josta tämä ei pidä. Joskin, en osaa sanoa onko sellaisia tullut vielä vastaan.

R: Vaikuttaa, ei saa olla liian jännittävää tai kovaäänistä.

R: Ei ole vielä ainakaan vaikuttanut. Lähtee mielellään mukaan kaikkiin esityksiin tämä kolmevuotias.

NR: Te kerroittekin jo vähän mitä toivoisitte Pikku-Aurorasta mutta olisiko vielä jotakin muuta?

R: En tiedä, minun mielestä nämä tapahtumat on ollut tosi kivoja kun ei ole ylijärjestettyjä. Se laskiaistapahtuma oli minun mielestäni tosi kiva kun siinä ei ollut liikaa mitään ihmeellisyyksiä, että just sellaisia lapsille sopivia, että siinä ei olisi tarvinnut olla mitään enempää tai vähempää. Ja muutenkin tapahtumat on kestänyt sopivan kauan, ei ole ehtinyt kyllästyä kunhan niitä on vaan enemmän.

R: Sama, ei minulle ainakaan tule siihen aiempaan lisättävää.

R: Ei minullekaan.

R: Arki-iltaisain voisi olla myös joskus työpajoja tai muuta sellaista jonne voisi tulla työpäivän jälkeenkin.

R: Teatteriesityksiä ja konsertteja 0-8-vuotiaille.